

UMEÅ UNIVERSITET

Försöksverksamhet praktiktäna forskning, slutredovisning från Umeå universitets nod

Föredragande

Eva Lindgren

Bakgrund

Umeå universitet har tillsammans med Göteborgs universitet, Karlstads universitet och Uppsala universitet fått i uppdrag av regeringen att under åren 2017–2021, planera och genomföra försöksverksamheten med praktiktäna forskning (U2015/03573/UH; U2017/01129UH). Syftet med försöksverksamheten, som kommit att kallas Utbildning, Lärande och Forskning, (ULF), är att utveckla och pröva olika modeller för samverkan mellan förskolans och skolans huvudmän och lärosäten kring praktiktäna forskning och skolutveckling. Försöksverksamheten ska bidra till en stärkt vetenskaplig grund i lärar- och förskollärarytbildningarna och i skolväsendet.

Enligt regeringens direktiv ska de fyra ansvariga lärosätena, vilka vart och ett samordnar ett antal lärosäten i en nod, inlämna en årlig delredovisning till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Umeå universitets nod lämnar härmed sin avslutande delredovisning av det arbete som bedrivits för att realisera intentionerna i regeringens uppdrag under perioden 2017-2021. Regeringsuppdraget kommer även att slutredovisas nationellt i en gemensam rapport.

Föreliggande rapport från Umeå universitets nod har sammanställts efter beredning vid Lärarhögskolan vid Umeå universitet och universitetets planeringsgrupp för ULF och skett i samverkan med medverkande lärosäten och skolhuvudmän.

Beslut

Rektor beslutar att fastställa och avge till Regeringskansliet föreliggande delrapport Uppdrag om försöksverksamhet med praktiktäna forskning 2017–2021: Umeå universitets-nodens slutredovisning.

Beslutsunderlag

Slutredovisning

UMEÅ UNIVERSITET

Expediering

Utbildningsdepartementet

Uppdrag om försöksverksamhet med praktiknära forskning 2017–2021 Umeå universitets-nodens slutredovisning

Dnr FS 1.6.1-573-17

Försöksverksamhet med samverkan kring praktknära forskning, Umeå universitet

– Slutredovisning 2022-02-28

Umeå universitet har tillsammans med Göteborgs universitet, Karlstads universitet och Uppsala universitet fått i uppdrag av regeringen att under åren 2017–2021, planera och genomföra försöksverksamhet med praktknära forskning (U2015/03573/UH; U2017/01129UH). Syftet med försöksverksamheten, som kommit att kallas Utveckling, Lärande och Forskning (ULF), är att utveckla och pröva olika modeller för samverkan mellan förskolans och skolans huvudmän och lärosäten kring praktknära forskning och skolutveckling. Försöksverksamheten ska bidra till en stärkt vetenskaplig grund i lärar- och förskolläro-utbildningarna och i skolväsendet.

Enligt regeringens direktiv ska varje lärosäte under försöksperioden årligen och senast den 1 mars inlämna en delrapport till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2022. Umeå universitet lämnar härmed sin femte redovisning av det arbete som bedrivits för att realisera intentionerna i regeringens uppdrag. Föreliggande slutredovisning från Umeå universitets-noden innehåller dels en redovisning av aktiviteter för perioden 2021-03-01–2022-02-28 och dels en sammanfattande redovisning av resultat och lärdomar för försöksperioden 2017–2021 som helhet.

Utöver samverkan med övriga tre ansvariga universitet på nationell nivå arbetar Umeå universitet med samverkan mellan Umeå universitet och dess fem medverkande lärosäten: Högskolan Dalarna, Luleå tekniska universitet, Mittuniversitetet, Mälardalens universitet och Örebro universitet. Umeå universitet arbetar också i samverkan med dess i regionen fem medverkande skolhuvudmän. Umeå universitets-noden bygger sin samverkan på en processmodell med olika faser, vilken ligger till grund för redovisningens form. Underlag till rapporten har inhämtats från de lärosäten som ingår i Noden samt från en delrapport framtagen hösten 2021 av den projektgrupp för genomlysning av försöks-verksamheten som Umeå universitets-noden tillsatt. Rapporten har förankrats med medverkande lärosäten och skolhuvudmän. Den inledande del i rapporten som rör den nationella samordningen har tagits fram i samråd med den nationella samordningsgruppen och är gemensam för de fyra ansvariga universiteten.

2022-02-17

Hans Adolfsson
Rektor

Till Utbildningsminister Anna Ekström

Under perioden 2017–2021 har fyra universitet: Göteborgs, Karlstads, Umeå och Uppsala universitet, haft regeringsuppdraget att genomföra en försöksverksamhet med samverkan kring praktikinära forskning (ULF). Även om det formellt är de fyra universiteten som är huvudansvariga för försöksverksamheten och det arbete som skett i de fyra noderna, så har arbetet skett i nära samverkan mellan alla 25 deltagande lärosäten och ca 150 skolhuvudmän.

Universiteten har haft stort handlingsutrymme att besluta om lämplig organisation för försöksverksamheten och dess genomförande, vilket gör att flera modeller i olika miljöer har prövats.

Det samlade resultatet av försöksverksamheten redovisas i slutrapporten: Slutredovisning av försöksverksamhet med samverkan kring praktikinära forskning (ULF) 2017–2021 och kompletteras av den externa utvärderingen genomförd av en forskargrupp vid Universitetet i Sørøst-Norge under ledning av professorerna Petter Aasen och Tine S. Prøitz.

Underlaget till den gemensamma slutredovisningen bygger på flera olika rapporter från arbetet runt om i landet. Flertalet av dessa underlag finns tillgängliga på den gemensamma webbsidan <https://www.ulfavtal.se>

De fyra ansvariga universiteten lämnar in varsin rapport, som ger en mer fördjupad bild av arbetet i respektive nod. Framför allt lyfts de punkter som framställdes i Avsiktsförklaringen 2017: särskilda anställningar och uppdrag; aktiviteter för att bedriva och stärka praktikinära forskning utifrån förskolan/skolans behov; skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra för lärare; lärarstudenter och forskare att kunna samverka i praktikinära forskning och verksamhetsutveckling.

Detta är Umeå universitets-nodens slutredovisning.

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
ULF-försöksverksamhet vid Umeå universitets- noden.....	4
Övergripande samverkansmodell.....	5
Organisation av samverkan	5
Tillsättning av projektgrupp för genomlysning av samverkansmodellen.....	6
Nodlärosätenas aktiviteter samt resultat av försöksverksamheten 2017–2021.....	7
Högskolan Dalarna.....	8
Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Högskolan Dalarna 2021...8	
Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021.....	9
Luleå tekniska universitet.....	10
Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Luleå tekniska universitet 2021.....	10
Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021.....	11
Mittuniversitetet.....	12
Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Mittuniversitetet 2021....13	
Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021.....	13
Mälardalens universitet.....	15
Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Mälardalens universitet 2021.....	15
Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021.....	16
Umeå Universitet.....	17
Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Umeå universitet 2021....18	
Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021.....	19
Örebro Universitet.....	20
Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Örebro universitet 2021...21	
Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021.....	21
Publikationer.....	23
Finansiering av försöksverksamheten i Noden.....	23

Umeå universitets-nodens resultat av försöksverksamheten.....	24
Övergripande samverkansmodell – reflektioner över läget och slutsatser.....	24
1 Inledande dialog och gemensam formulering av målsättningar och grundläggande principer.....	25
2 Dialog om lokala förutsättningar och prioriteringar inom den gemensamma ULF-planen samt utveckling av samverkansstrukturer.....	25
3 Undertecknandet av lokala ULF-avtal och initiering av initiering av aktiviteter.....	25
4 Fortsatt samverkan i genomförandet.....	26
5 Utvärdering och planering för fortsatt utveckling av samverkan efter försöksperioden.....	28
Avslutande reflektioner.....	31
Bilaga 1	
Bilaga 2	

Inledning

Umeå universitet har som ett av fyra ansvariga lärosäten av regeringen fått i uppdrag att samordna, planera och genomföra försöksverksamheten ULF (utveckling, lärande och forskning) under perioden 2017–2021. Syftet med försöksverksamheten är att utveckla och lokalt pröva modeller för långsiktig samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän kring praktiknära forskning (U2015/03573/UH, U2017/01129/UH, UFV 2017/526). Försöksverksamheten ska bidra till att stärka den vetenskapliga grunden i såväl skola som lärarutbildning. Under 2022–2024 kommer försöksverksamheten att förlängas i en övergångsperiod för att därefter permanentas från och med 2025.

Den försöksverksamhet Umeå universitet ansvarar för sker i samverkan med fem andra lärosäten: Högskolan Dalarna, Luleå tekniska universitet, Mittuniversitetet, Mälardalens universitet och Örebro universitet, inom vad som benämns Umeå universitets-noden (härefter även kallad Noden). I uppdraget med försöksverksamheten ingår att dokumentera och utvärdera de samverkansmodeller som prövas samt att avge en årlig redovisning till regeringen. Föreliggande rapport för återrapportering till regeringen om Nodens arbete är den femte i raden och utgör slutredovisningen från Umeå universitet för försöksperioden 2017–2021.

Rapporten är framtagen av de i Noden ingående lärosätena som enskilt fört dialoger med respektive samverkansparter, genomfört lokala kartläggningar och utvärderingar samt skrivit texter om försöksverksamhetens resultat. Då Umeå universitets-noden utöver egen dokumentation även tillsatt en projektgrupp med särskilt uppdrag att genomlys försöksverksamheten (se vidare s. 6) har även en delrapport från genomlysarnas arbete använts som underlag. Rapporten har titeln *Huvudmännen i fokus – Delrapportering från genomlysningen av Umeå-nodens ULF försöksverksamhet* (Ahlström, Benerdal, Cervantes & Westman, 2021) och kan nås via <https://www.ulfavtal.se/aktiviteter-/publikationer/rapporter/>. Sammanställning av föreliggande rapport har genomförts av samverkanslektor Stina Westerlund vid Umeå universitet.

Denna rapport följer upplägg i tidigare delredovisningar av försöksverksamheten inom Noden. Efter en inledande beskrivning av den övergripande samverkansmodellen med gemensamma utgångspunkter som utgjort grund för Nodens arbete med försöksverksamheten följer en översikt över samverkansstrukturen med principskiss. En beskrivning görs av uppdraget att genomlys Nodens försöksverksamhet och som tilldelats en särskild projektgrupp. Resultatet av försöksverksamheten redovisas för respektive lärosäte följt av en redovisning av finansieringen och följs upp av en genomgång enligt den övergripande samverkansmodellen med fokus på utvärdering och planering för fortsatt utveckling av samverkan efter försöksperioden. Rapporten avslutas med utvärderande synpunkter relaterat till regeringsuppdraget och med de för Noden viktigaste

lärdomarna inför den kommande övergångsperioden samt en sammanfattning. I bilagor redovisas en lista med de skolhuvudmän som ingått i försöksverksamheten i Noden samt en lista med Nodens samlade publikationer.

ULF försöksverksamhet vid Umeå universitets-noden

Målsättningen med regeringsuppdraget ULF kan kortfattat beskrivas som att utveckla och pröva modeller för långsiktig samverkan, bedriva högkvalitativ praktikhärl forskning, involvera skolor och lärosäten samt att kommunicera lärdomar. Samverkan ska regleras genom avtal. I *Ausiktsförklaring för uppdrag om försöksverksamhet med praktikhärl forskning* (2017-01-09) betonas att flera olika modeller för samverkan mellan skolhuvudmän och lärosäten kring praktikhärl forskning ska prövas. Detta sker inom tre huvudsakliga och relaterade områden:

- aktiviteter för att stärka praktikhärl forskning utifrån skolans behov
- långsiktiga strukturer som möjliggör lärares, lärarstudenters och forskares samverkan kring praktikhärl forskning och utveckling
- särskilda anställningar och uppdrag

Enligt regeringsuppdraget ska olika typer av modeller för långsiktig samverkan prövas. De lärosäten som ingår i försöksverksamheten har därmed getts frihet i utformandet av de samverkansmodeller som prövas. Med utgångspunkt i och ambitionen att uppfylla regeringsuppdragets syfte och mål utarbetades initialt i försöksverksamheten vid Umeå universitets-noden en ULF-plan som fungerar som ett riktningsgivande arbetsdokument med för Noden grundläggande ställningstaganden (se ULF-plan, reviderad 2020-10-21). Bland annat betonas att skolans¹ behov ska vägleda forskningen, att försöksverksamheten ska vidareutveckla tillämpningsinriktad forskning samt att verksamhetsutveckling ska baseras på såväl beprövad erfarenhet som forskning. Samverkan mellan skola och lärosäte ska bidra till att skapa långsiktigt hållbara strukturer för att främja, initiera och genomföra praktikhärl forskning och verksamhetsutveckling och på så sätt bidra till att stärka både utvecklingskompetens och vetenskaplig kompetens vid skolor och lärosäten. Lärar- och förskollärl utbildningen avses också stärkas genom att studenter medverkar i försöksverksamheten.

En symmetrisk och komplementär ansats är central för den övergripande samverkansmodell som Umeå universitets-noden valt att utforma och

¹ Benämningen skola används om alla skolformer som enligt skollagen (2015:482) ryms inom skolväsendet, här inkluderas exempelvis förskola, grundsärskola och kommunal vuxenutbildning. Med lärare avser vi nedan all skolpersonal som direkt eller indirekt arbetar med undervisning, inklusive t ex förskollärlare och skolledare.

arbeta efter. I sammanhanget betyder det att samverkan likvärdigt bygger på de ingående parternas behov, kompetenser och engagemang. Skolans och lärosätets engagemang i forskning och utveckling (FoU) är både långsiktigt, det vill säga bygger på kontinuitet, och symmetriskt till exempel vad gäller ekonomiska och personella resurser. De satsningar som görs är komplementära i betydelsen att de samverkande parterna bidrar med sinsemellan delvis olika kompetenser och resurser men att dessa värderas lika.

Övergripande samverkansmodell

Umeå universitets-noden använder en dialogmodell som beskrivs i ULF-planen och som baseras på den symmetriska och komplementära ansatsen samt på de avtal som tecknas mellan ansvarigt universitet och lärosäten och mellan lärosäten och skolhuvudmän. Den övergripande modellen för försöksverksamheten i Noden utgår från en processuell förståelse av verksamheten som bestående av följande, delvis överlappande faser.

1. Dialog och gemensam formulering av målsättningar och grundläggande principer med formulering av en vägledande ULF-plan
2. Dialog om lokala förutsättningar och prioriteringar förs i relation till ULF-planen
3. Undertecknande av lokala ULF-avtal
4. Fortsatt samverkan enligt ULF-avtalen
5. Utvärdering och planering för fortsatt utveckling av samverkan efter försöksverksamhetens period

Samverkansmodellens olika faser har i tidigare delrapporter legat till grund för analys och strukturering av resultat av försöksverksamheten, i omfattning förstås beroende på hur långt arbetet fortskridit vid tidpunkten för rapportering. I föreliggande rapport utgör den femte och avslutande fasen av *Utvärdering och planering för fortsatt utveckling av samverkan efter försöksperioden* den huvudsakliga grunden för analysen.

Då ULF-planen utgör ett levande arbetsdokument har den genomgått revideringar, den senaste 2020-10-21.

Organisation av samverkan

Organisationen i Umeå universitets-noden består dels av samverkan mellan Umeå universitet och de fem medverkande lärosätena och dels av samverkan mellan lärosätena och medverkande skolhuvudmän. Samverkan mellan lärosätena sker genom regelbundna möten i en rådgivande referensgrupp bestående av lärosätesrepresentanter. Mellan lärosäten och skolhuvudmän sker den övergripande samverkan via ett regionalt samverkansråd bestående av skolhuvudmän från regionen och företrädare

för lärosätet. Hur de regionala samverkansråden benämns och konstitueras varierar inom Noden. På liknande sätt har medverkande skolhuvudmän dessutom egna samverkansstrukturer som kan se olika ut beroende på storlek och förutsättningar.

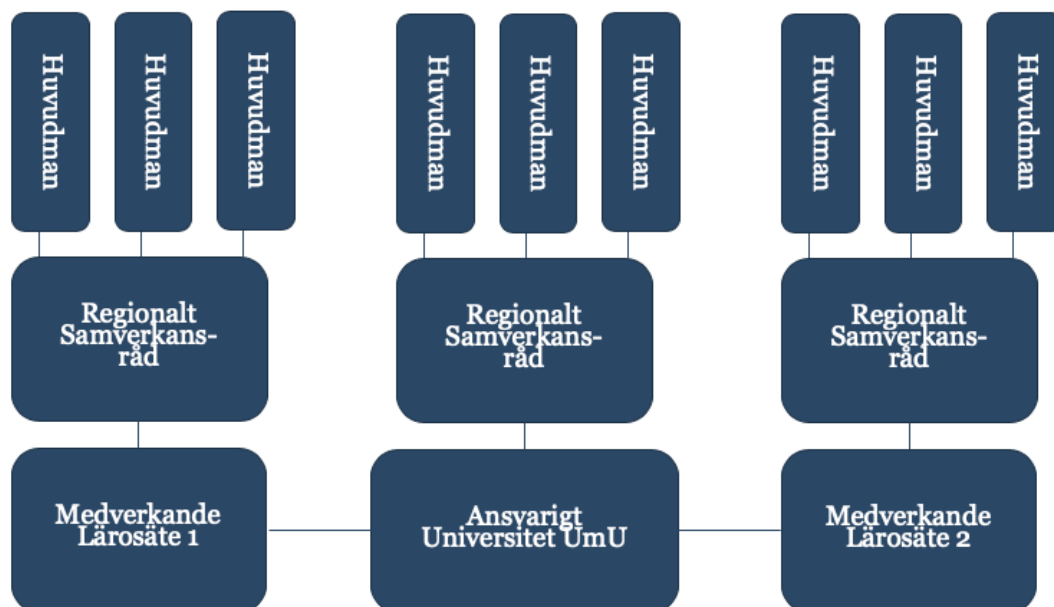

Bild 1. Principskiss över den övergripande samverkansstrukturen

Tillsättning av projektgrupp för genomlysning av samverkansmodellen

Då Umeå universitets-nodens arbete med försöksverksamheten bygger på en övergripande samverkansmodell som lämnar utrymme för ett anpassat genomförande utifrån lokala förutsättningar har tillvägagångssätten i arbetet varierat mellan de olika lärosätena. De lokala samverkansmodeller som prövats uppvisar därmed både likheter och skillnader. För att analysera hur lärosätena inom Umeå universitets-noden utifrån gemensamma utgångspunkter och den övergripande samverkansmodellen skapat förutsättningar för försöksverksamheten ULF tillsattes i september 2020 en projektgrupp (härefter kallad genomlysargruppen) med forskare med uppdrag att genomlys försöksverksamheten. Gruppen består av fyra forskare från fyra av de sex lärosäten som ingår i Noden. Regelbundna avstämningar med Nodens rådgivande referensgrupp har hållits för formativ återkoppling i det pågående arbetet med försöksverksamheten. Genomlysargruppen kommer den 1 mars 2022 att avrapportera sitt resultat i sex rapporter (en för varje lärosäte) samt en sammanfattande rapport om Nodens samverkansmodell. En ovan nämnd delrapport som belyser skolhuvudmännens perspektiv på försöksverksamheten publicerades i september 2021 och den baseras på enkäter och gruppsamtal med

skolhuvudmän. I föreliggande rapport refereras och hänvisas till resultat ur nämnda delrapport. För fördjupad analys av respektive lärosätes arbete inom försöksverksamheten samt av den övergripande samverkansmodellen hänvisas till genomlysargruppens rapporter (se Bilaga 2, rapporter märkta med *).

Nodlärosätenas aktiviteter samt resultat av försöksverksamheten 2017–2020

Samverkan inom Noden utgår från den övergripande samverkansmodell som beskrivits inledningsvis och från tecknade ULF-avtal mellan såväl Umeå universitet och de ingående lärosätena som lokala ULF-avtal mellan lärosäten och skolhuvudmän, alternativt andra övergripande avtal där ULF ingår. Sammantaget sker samverkan mellan de ingående lärosätena och totalt 72 skolhuvudmän, varav huvuddelen utgörs av kommunala skolhuvudmän och en mindre andel (5 st) av fristående skolhuvudmän (se Bilaga 1 samt s. 25 för problematisering av avtal inom Noden). Avtal har huvudsakligen slutits mellan lärosäten och skolhuvudmän inom den egna regionen. Inom ULF försöksverksamheten i Noden finns dock exempel på samverkansavtal som slutits över regionala gränser med både enskilda skolhuvudmän och med sammanslutningar av mindre skolhuvudmän. Det förekommer även att skolhuvudmän tecknar samverkansavtal med mer än ett lärosäte, med följd att några i försöksverksamheten ingående lärosäten samverkar även på lokal nivå.

Lärosätena i Umeå universitets-noden hade vid ingången i försöksverksamheten olika förutsättningar vad gäller befintliga strukturer för samverkan med skolhuvudmän. Medan några lärosäten hade uppbyggda regionala nätverk eller samverkansplattformar hade andra lärosäten samverkan i begränsad omfattning på grund av exempelvis omorganisationer och omstruktureringar som lett till nedmontering av nätverk eller plattformar.

Den övergripande samverkansmodell som prövas i Noden karaktäriseras av dialog och utgår från, utvecklar och kompletterar redan befintliga strukturer. De regionala strukturerna har därför, allt utifrån befintliga förutsättningar, utvecklats på lite olika sätt. För att tydliggöra de regionala strukturerna för samverkan inleds respektive lärosätes redovisning nedan med en kort beskrivning.

De samverkansmodeller som utvecklas och prövas lokalt berör områdena: aktiviteter för att bedriva och stärka praktiktäna forskning utifrån skolans behov; skapandet av långsiktiga strukturer för att möjliggöra samverkan i praktiktäna forskning och verksamhetsutveckling; samt särskilda anställningar och uppdrag. De tre områdena har beröringspunkter och kan

med fördel samordnas sinsemellan. Detta betyder att tre områdena relativt den övergripande samverkansmodell Noden använder, med kontextuell hänsyn till parternas olika behov och integrering av arbetet med försöksverksamheten i befintliga strukturer, emellanåt också kan försvåra att vid en redogörelse strikt kunna avskilja ULF försöksverksamhet från övrig samverkan och verksamhetsutveckling.

I avsnittet nedan redovisas respektive lärosätets 1) beskrivningar av några framträdande aktiviteter genomförda inom försöksverksamheten under 2021 samt respektive lärosätets 2) huvudsakliga resultat av arbetet inom ULF försöksverksamheten 2017–2021. Utgångspunkt tas i hur väl fungerande de strukturer som prövats och den ULF-forskning som genomförts har varit enligt de samverkande parterna. Redovisningen har strukturerats utifrån vad som fungerat väl, vad som behöver utvecklas vidare och vilka lärdomar som dragits.

Högskolan Dalarna

Försöksverksamheten vid Högskolan Dalarna utgår från sedan tidigare etablerad samverkan mellan skolans huvudmän och lärosätet inom ramen för Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) och kompletterar och vidareutvecklar befintliga samverkansplattformar vid lärosätet och i regionen, samt förfinar den samverkan som länge pågått. Inom PUD möts skolchefer, representanter för lärarutbildning och forskare kontinuerligt. Strategiska och ekonomiska beslut kring försöksverksamheten fattas av en intern styrgrupp vid Högskolan Dalarna.

Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Högskolan Dalarna 2021

Under det gångna året har flera olika ULF-aktiviteter genomförts. Följande tre aktiviteter har varit bland de mest framträdande:

- Att etablera särskilda anställningar med kombinerade uppdrag hos skolhuvudman och vid lärosäte riktade till personer som är forskningsmeriterade och har en anställning vid en skola. Utarbetandet av denna typ av tjänstgöringsbryggor har pågått sedan försöksverksamhetens start. En person med anställning som innefattar ett kombinerat uppdrag har dessutom, förutom läraruppdrag hos skolhuvudman och undervisning vid lärosätets lärarutbildning, även ingått i ett praktiktäna ULF FoU-projekt. Satsningen har resulterat i ett påtagligt ökat intresse hos regionens skolhuvudmän för kombinerade uppdrag som samverkansform.
- Fortsatta satsningar på samverkansformen *parlärarskap* som innebär att personer från skolan och lärosätet tillsammans planerar, genomför och utvärderar undervisningsmoment vid lärarutbildning eller i skol-

verksamhet. Trots pandemi och att en stor del av den undervisning som genomförts skett nätbaserat har samverkan genom parlärarskap fungerat över förväntan.

- Inom ramen för ULF försöksverksamhet har Skolforskningsfonden reviderats. Skolforskningsfonden är PUD:s forskningsfond som har till syfte att stödja praktiktäna forskning i förskola och skola med relevans för verksamheternas utveckling. Gjorda revideringar syftar till att ytterligare stimulera praktiktäna forsknings- och utvecklingsarbete genom att under olika etapper i projekten tydligare kunna definiera vad som är verksamhetsutveckling respektive forskning. En följd av att tydligare kunna redogöra för vilka resultat som förväntas i olika typer av projekt är ett märkbart ökat intresse från såväl regionen som lärosätet att ansöka om och medverka i praktiktäna forsknings- och/eller utvecklingsprojekt.

Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021

Hur välfungerande har strukturerna som prövats varit?

Vid Högskolan Dalarna utgör försöksverksamheten ULF ett arbete integrerat i ordinarie verksamhet. Förhållningssättet försvårar något att kunna redogöra för ULF-arbetet som något separat och skilt från övrig samverkan. Värt att notera är att ULF försöksverksamhet fyller en viktig funktion inom befintlig och tidigare upparbetad samverkan. Detta genom att ansatsen och villkoren för försöksverksamheten visar på en riktning för såväl interna medarbetare vid lärosätet som externa aktörer i regionen, där ULF representerar något ytterligare och mer ambitiöst än att enbart möjliggöra för forskare att bedriva praktiktäna forskning. Inga nya övergripande samverkansstrukturer har skapats enkom för ULF, utan försöksverksamheten har utgått ifrån och bidragit till att utveckla befintliga strukturer och medverkat till att göra dem väl fungerande. ULF har fyllt en strukturellt och idémässigt viktig funktion på så sätt att man genom försöksverksamheten, i annan omfattning än tidigare, kunnat facilitera utvecklings- och forskningsinsatser i gränslandet mellan lärosätets och skolans intressen och perspektiv.

Hur väl fungerande har den forskning som genomförts varit?

Konkret har ULF möjliggjort att fler forsknings- och utvecklingsprojekt än tidigare har kunnat genomföras. Bedömningen är att satsningarna har inneburit en verksamhetsutveckling i skola och vid lärosäte, ibland en påtaglig sådan, och gett förutsättningar för relevanta praktiktäna forskningsprojekt. En tydlig målsättning i försöksverksamheten är att skolans och förskolans behov ska vara väsentligen vägledande i formuleringen av forskningsproblem, och här görs bedömningen att man kommit längre, tack vare ULF försöksverksamhet och de ingående projekten. Utsagor från skolhuvudmän om utvecklingen i den lokala praktiken indikerar att samverkande forsknings- och utvecklingsprocesser, med stöd i kombinerade uppdrag och parlärarskap, kommer möta ökad

efterfrågan framgent. En utgångspunkt i Högskolan Dalarnas arbete med praktiktäna forskningssamverkan inom skolområdet är att den utgör ett verktyg för att vetenskapliggöra och förbättra undervisningen för elever inom förskola och skola. Begreppet förbättring rymmer emellertid olika aspekter, inte enbart sådana som är mät- och kvantifierbara. Således är frågan om forskningens funktion och effektivitet ytterst sett svår att enkelt besvara.

Behov av ytterligare utveckling och lärdomar

En generell utmaning i all samverkan är lärare och förskollärare och lärarstudenters möjligheter till medverkan i forsknings- och utvecklingsprojekt. En annan utmaning är hur skolors systematiska kvalitetsarbete kan utgöra grund för nya praktiktäna forskningsprojekt i samverkan. Kring dessa områden behöver man nå längre och ytterligare utveckling krävs. En övergripande lärdom är att samverkan tar tid att utveckla och genomföra och fodrar resurser.

Luleå tekniska universitet

Genom försöksverksamheten ULF har Luleå tekniska universitet stärkt sin interna organisation för samverkan samt vidareutvecklat samverkan med skolhuvudmän i regionen. Sedan tidigare finns etablerade strukturer för samverkan via Norrbottens kommuner vilket skapat goda förutsättningar för utökad samverkan inom ULF. En ULF-koordinator och en ULF-samordnare har tillsatts liksom ett samverkansråd bestående av representanter för skolhuvudmännen, Norrbottens kommuner och lärosätet. Rådets uppgift är att stärka dialogen mellan parterna och främja förutsättningar för samverkan kring strategiska frågor rörande skolverksamhet och lärarutbildning, specifikt formaliserad samverkan, praktiktäna forskning (FoU) och kompetensförsörjning. Rådets funktion är rådgivande och beslut fattas i respektive organisation.

Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Luleå tekniska universitet 2021

Vid lärosätet har följande aktiviteter varit framträdande under det år som gått:

- De två utlysningar av medel för forsknings- och utvecklingsprojekt som tidigare genomförts har resulterat i totalt åtta pågående samverkansprojekt mellan skolhuvudmän och forskare vid lärosätet. Bland skolhuvudmännen finns en fristående skolhuvudman representerad medan övriga är kommunala. Lärdomar från projekten presenteras i en kommande publicering i form av en metodbok om praktiktäna forskning och utveckling i förskola och skola. Enligt kontrakt med förlag planeras utgivning till hösten 2022.

- Fortsatt genomförande och utvärdering av pilotprojektet *Examensarbete i samverkan* mellan Luleå tekniska universitet, Piteå kommun och Umeå universitet. Projektets syfte är att lärar- och förskollärrarstudenter i sitt examensarbete, det vill säga självständiga arbete, ska få en närmare koppling till skolverksamheten och till att stärka samverkan och att arbetena och deras resultat blir en del av ett kollegialt lärande i samverkan inom verksamheten. Pilotprojektet har omfattat studenter från förskola, grundskola samt gymnasium, vilka har handledts av universitetslärare och av magisterutbildade lärare från skolorna i rollen som biträdande handledare. En arbetsgrupp och ett handledarkollegium har ingått i projektet. En omfattande utvärdering med intervjuer, observationer och analys av loggböcker har genomförts och visar på grupphandledningens mervärde, betydelsen av återkoppling till skolverksamheten samt behovet av koordinering och framförhållning. Rapport av projektets resultat har publicerats i skolhuvudmannens rapportserie.
- Utveckling och drift av en seminarieserie som fungerar som en mötesplats för kunskap, dialog och erfarenhetsutbyte med bred målgrupp (lärare, rektorer, forskare och lärarutbildare). Arbetet leds av en arbetsgrupp med deltagare från såväl lärosätet som skolhuvudmän i regionen. Utvärdering visar på god uppslutning och att majoriteten av deltagarna arbetar i kommunal eller fristående skolverksamhet. Förutom universitetsanställda lärare och forskare finns även deltagare från statliga skolmyndigheter.

Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021

Hur välfungerande har strukturerna som prövats varit?

Luleå tekniska universitet inledde arbetet inom ULF försöksverksamhet 2019 vilket innebar ett intensivt arbete att tillsammans med skolhuvudmän på relativt kort tid skapa hållbara strukturer för samverkan. Totalt har sju lokala ULF-avtal tecknats. Genom avtalsarbetet har parterna lärt känna varandras organisationer och därmed fördjupat relationerna. Med avtalen har strukturer formats men också ytterligare idéer och planer. På så sätt har de strukturer som prövats lagt en grund där nödvändigt fortsatt strategiskt arbete kan fortgå. Det forum med återkommande workshops som etablerats för erfarenhetsutbyte inom försöksverksamheten har visat sig utgöra en viktig struktur som gett underlag för planering och iscensättning av olika ULF-aktiviteter. Den förenade anställning som tidigare inrättats mellan lärosäte och skolhuvudman har bidragit till ökad samverkan mellan organisationerna och visar på vikten av att det finns personer som arbetar vid båda verksamheterna och fungerar brobyggande. Ett resultat av den förenade anställningen är att personen från 2022 anställs som vetenskaplig ledare hos skolhuvudmannen.

Hur väl fungerande har den forskning som genomförts varit?

Samtliga ovan angivna aktiviteter har varit avgörande för att bygga långsiktiga strukturer och samverkan med regionens huvudmän. Detta gäller även de olika forsknings- och utvecklingsprojekten som specifikt har genererat praktisknära forskning inom en rad olika områden, övergripande och generella såväl som skolämnemässiga, och som gynnar verksamheten inom akademi och skola. Förutom spridning av forskningens resultat som skett i en bredd av olika forum, nationellt och internationellt, har forskningen lett till formering av en ämnesdidaktisk forskningsplattform som involverar skolhuvudman och två universitet, samförfattande mellan lärare och forskare och gemensamt arbete med ytterligare forskningsansökningar.

Behov av ytterligare utveckling och lärdomar

Utvärderingar och delårsrapporter har visat att ULF-avtalen och det pågående arbetet i sig varit viktiga för att stärka samverkan mellan huvudmän och lärosäte och kunna bygga långsiktigt hållbara strukturer. Ett viktigt projekt som Luleå tekniska universitet avser följa upp i nya ULF-avtal rör examensarbete i samverkan. Här finns potential att utveckla lärares engagemang i hela processen, till exempel genom att fungera som biträdande handledare, opponenter och/eller åhörare vid seminarier där studenter lägger fram sina arbeten. Viktiga lärdomar är att det krävs lång framförhållning för nödvändig behovsinventering hos förskolor och skolor och att rekrytering av såväl intresserade förskolor och skolor som studenter måste pågå i parallella processer. Fler lärare med magisterkompetens kommer också att krävas för rekrytering av biträdande handledare.

I arbetet med försöksverksamheten ULF har det blivit tydligt att lärosäten och skolhuvudmän har mycket olika förutsättningar att verka i olika delar av regionen. I pågående strategiska samtal i samverkansrådet och med enskilda huvudmän som LTU har avtal med inventeras forsknings- och utvecklingskapaciteten då det behövs ny kunskap om hur möjligheter och utmaningar skiljer sig åt, detta för att kunna bygga upp en hållbar design för praktisknära forskning och skapa inträdesstrukturer för ULF-samverkan även i verksamheter där utmaningarna är stora.

Mittuniversitetet

Försöksverksamhet ULF vid Mittuniversitetet ingår i och bygger vidare på en sedan tidigare etablerad struktur för skolsamverkan, Regionalt utvecklingsnätverk (RUN). Samverkan kring kompetensutveckling och forskning har därmed under många år funnits med i de avtal som finns mellan lärosätet och skolhuvudmännen i regionen. Såväl regionens kommuner som lärarutbildningen är representerade i ledningsgruppen för RUN och här diskuteras och förankras beslut om verksamhet och aktiviteter. Det övergripande ansvaret för ULF försöksverksamheten vid

Mittuniversitetet har en styrgrupp bestående av prorektorerna för forskning respektive utbildning, vice dekan för lärarutbildningen och RUN:s verksamhetsledare.

Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Mittuniversitetet 2021

Den tidigare inledda satsningen på forskningscirkel har fortgått under året. Syftet har varit att utveckla och genomföra forskningscirkel som modell för skolpersonal och forskare att kunna mötas i ett gemensamt lärande för att utveckla praktiken samt identifiera problemområden och frågor intressanta för fortsatt utvecklingsarbete och/eller praktiktäna forskning. Utöver de åtta forskningscirkel som har pågått under året har försöksverksamheten bland annat också innefattat följande aktiviteter:

- Utifrån eget initiativ från en skolhuvudman har ett aktionsforskningsprojekt inletts vid en gymnasieskola. Projektet leds gemensamt av forskare/lärarutbildare från lärosätet och en forskarutbildad utvecklingsledare vid en kommunal förvaltning samt en specialpedagog från den aktuella skolan. Att kunna tillvarata ett helt lokalt initiativ om samverkan från en enskild skolhuvudman och tillsammans utveckla ett gemensamt projekt har i sig inneburit många lärdomar kring betydelsen av lokal förankring samt utmaningar och möjligheter i att tillsammans, forskare och skolpersonal, leda ett sådant projekt.
- Arbete i workshops för att stödja forskningssamverkan har fortgått under året. Bland annat har skolchefer/utvecklingsledare och forskare samlats i syfte att identifiera praktiktäna forskningsområden och forskningsfrågor inför kommande utlysningar och projekt. Därutöver har också forskare från olika institutioner samlats i syfte att stärka kompetensen och förståelsen av praktiktäna forskning vid lärosätet och diskutera strategier för utveckling av praktiktäna forskning i samverkan med fler och nya skolhuvudmän och enheter.
- Under året har såddmedel utlysts som möjliggjort för forskare och skolpersonal att tillsammans ansöka om medel för att planera gemensamma satsningar i form av exempelvis forskningscirkel, aktionsforskningsprojekt eller andra praktiktäna forskningsprojekt. Detta har resulterat i ett större kommande samarbete mellan tre forskare från lärosätet och en skola.
- Ett pilotprojekt om lärarstudenters självständiga arbeten har planlagts. Projektet innefattar samverkan mellan forskare och en VFU-skola för att pröva möjligheten att skapa en mer praktiktäna ingång i lärarstudenters självständiga arbeten. Projektet kommer att beforskas.

Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021

Hur välfungerande har strukturerna som prövats varit?

Med försöksverksamheten ULF har forskningssamverkan mellan lärosätet och regionens skolhuvudmän befast sin plats på agendan. Frågor om hur parterna kan samverka kring praktiktäna forskning, spridning av skolnära forskningsmetoder och forskningsresultat utgör idag kontinuerliga inslag i de forum där lärosätets lärarutbildning och regionens skolhuvudmän är representerade. Utifrån det faktum att skolhuvudmän i större utsträckning nu tar initiativ till samverkan kring skolforskning, kan de strukturer och modeller som prövats anses ha utvecklat denna verksamhet. De utarbetade strukturerna har även bidragit till ökad kontakt och nya mötesplatser för forskare från olika institutioner knutna till lärarutbildningen med intresse för praktiktäna skolforskning. Forskares engagemang i ULF har utgjort, och kommer också att framgent utgöra, en viktig del i det fortsatta strukturbyggande som nu sker genom skapandet av ett *Forum för skolforskning och skolutveckling* vid Mittuniversitetet. Utvärderingar från genomförda forskningscirkel visar att cirkelarna kan leda till fördjupad kompetens både inom det valda området och vad gäller deltagarnas (forskare och lärares) forsknings- och praktiklitteracitet. Forskningscirkelarna har också medfört att samverkan etablerats med privata skolhuvudmän, vilket tidigare skett i begränsad omfattning.

Hur väl fungerande/effektiv har den forskning som genomförts varit?

De större forskningsprojekt som finansierats och genomförts i samverkan med tre olika skolhuvudmän kommer att utmynna i framtida publikationer. Det är dock fortfarande för tidigt att uttala sig om det reella forskningsresultatet. Däremot finns resultat av att i försöksverksamheten ha prövat hur modeller för mer omfattande praktiktäna forskningsprojekt kan utvecklas i samverkan. De workshops där representanter från skolhuvudman läst och samtalat om utkast till forskningsansökningar kan nämnas som framgångsrika i det avseende att de bidragit till att ta fram forskningsprojekt med förutsättningar att vara både professionsrelevanta, det vill säga vara angelägna och användbara för de verksamma, och hålla hög vetenskaplig kvalitet. De forskningsprojekt som genomförts kommer således att öka kunskapen inom sina respektive områden och samtidigt bidra till ny kunskap om hur sådana projekt behöver organiseras för att verkligen vara komplementära och symmetriska i sin ansats.

Behov av ytterligare utveckling och lärdomar

Kanaler och forum för spridning av forskning finns. Däremot finns fortfarande mycket kvar att göra för att sprida information om samverkan ner till enhetsnivå och regionens rektorer och lärare, och för att skapa ytterligare möjligheter att tillvarata lokala initiativ och lärares genuina frågor. Försöksverksamheten ULF utgör en av flera parallella processer och initiativ när det gäller samverkan kring forskning mellan regionens kommuner och lärosätet. Under perioden har flera omfattande kommunavtal tillkommit, där skolan utgör ett av flera andra områden för forskningssamverkan. Här finns behov av att utveckla kopplingar mellan parallella processer och skapa forum för möten mellan olika satsningar för

överblick och en effektivare samordning. Av Mittuniversitetets ULF-arbete framgår att förutsättningar i form av tid och organisation är avgörande för att samverkan ska leda till ny kunskap och möjlighet till utveckling, detta inte minst vad gäller att framgent kunna involvera fler skolhuvudmän och skolor med varierande förutsättningar i arbetet.

Mälardalens universitet

Utgångspunkten i Mälardalens universitet försöksverksamhet har varit att bygga vidare på två sedan tidigare etablerade samverkansavtal. Det ena, Samhällskontraktet, är ett strategiskt samverkansavtal där Mälardalens Kompetenscentrum för Lärande, MKL verkar. MKL är en samverkansplattform för lärarutbildningen. Genom Samhällskontraktet har Mälardalens universitet samverkansavtal med regioner och enskilda kommuner. Under pågående försöksverksamhet valde dock högskolans ledning, tillsammans med samverkande parter inom Samhällskontraktet, att avveckla MKL, vilket fått konsekvenser för ULF-arbetet. På kort tid har ett vidareutvecklat MKL 2.0 skapats med start 2022, nu fränkopplat det övergripande strategiska avtalet. Fortfarande återstår att lösa vissa ekonomiska frågor samt att säkerställa rutiner och processer avseende kvalitetsutveckling och samverkan. Det andra samverkansavtalet däremot har bestått, och innefattar övningsskolor och ett gemensamt ansvar för dels lärarutbildning och dels skolutveckling på vetenskaplig grund.

Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Mälardalens universitet 2021

Mälardalens universitets huvudsakliga arbete med försöksverksamheten ULF har berört hur lärosätet kan ta nästa steg i samverkan med skolhuvudmän samtidigt som man utvecklar lärarutbildningarna och den forskning som bedrivs i och om samverkan. Under det gångna året har bland annat följande aktiviteter genomförts:

- Att utveckla kompetens kring samverkan och sprida kunskapen. Även om forskare vid lärosätet tidigare varit verksamma i forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan, fanns initialt i försöksverksamheten få individer med specialistkompetens att på ett mer strategiskt plan utveckla praktisknära skolforskning. De samverkanslektorer som anställdes (3 st) inom försöksverksamheten för att vetenskapliggöra, öka och sprida samverkanskompetens har färdigställt en antologi som fokuserar utbildningsvetenskapliga perspektiv på samverkan. De beforskar även de utlysningssomgångar av samproducerade FoU-program som lärosätet och samverkande parter genomfört. En gemensam och poänggivande samverkanskurs har även utvecklats vid lärosätet.

- En doktorand har inom försöksverksamheten, och i samverkan med huvudmän, skolor och lärare, studerat nya former för lärarutbildning. Studierna riktar sig mot försöksverksamheten med övningskolor och mot lärosätets införande av en arbetsintegrerad lärarutbildning. Avhandlingen läggs fram under 2022.
- Arbete pågår med att utveckla lärarstudenters självständiga arbeten inom arbetsintegrerad lärarutbildning (Grundlärarprogrammet F–åk 3). Syftet är att lyfta in praktikens behov av skolutveckling på vetenskaplig grund, att arbeta närmare fältet än idag i samverkan mellan handledare i skolan och handledare vid lärosätet samt att introducera lärarstudenter till mer specifik metod och teori avseende skolutveckling på vetenskaplig grund.

Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021

Hur välfungerande har strukturerna som prövats varit?

Försöksverksamheten ULF har vid Mälardalens universitet fått erfara hur stabila strukturer för samverkan (MKL) under pågående arbete, och på oklara grunder, avvecklats samtidigt som personer på ledande positioner inom lärarutbildningen, väl insatta i samverkan, avslutade sina tjänster. Men även om strukturerna som prövades upphörde att fungera, ser detta ut att ha bidragit till att ge utrymme för och skapa beredskap hos de samverkande parterna att på relativt kort tid (process under 2021) utveckla, förankra och bemanna nya samverkansstrukturer i form av en uppdaterad plattform. Nu med ett än tydligare fokus på samverkan mellan lärarutbildning och skola. En slutsats är att samverkan både internt vid lärosätet och externt gentemot skolhuvudman har stärkts genom det inträffade.

Hur väl fungerande har den forskning som genomförts varit?

Något som fungerat väl är arbetet med den antologi som författats av samverkanslektorer/forskare som varit verksamma i samproducerande forsknings- och utvecklingsprojekt. Antologin är ett viktigt bidrag till en ökad förståelse för samverkan på ett metaplan och breddar den befintliga kunskapsbasen om praktikhäna skolforskning i samverkan. På liknande sätt har en pågående studie av utlysningssomgångar för samproducerade FoU-projekt hittills också fungerat väl och väntas bidra till framtida utlysningar genom en bättre förståelse för vilka idéer, strukturer och rutiner som bidragit till praktikhäna forskning och utveckling i samverkan mellan lärosätet och skolhuvudmän.

Det forsknings- och utvecklingsprojekt om digitaliserade reflexiva praktiker som genomförts har även det fungerat bra i många avseenden. Projektet rör videoförstärkt observation i VFU inom lärarutbildning och specifikt den samverkan som sker mellan lärosätet och skolor inom ramen för VFU. Preliminära resultat visar en potential vad gäller att utveckla återkopplingspraktikerna inom VFU i riktning mot evidensbaserad och digitalisering. Resultaten visar också att det finns utrymme för både pedagogisk

utveckling inom lärarutbildningarna vid lärosätet och i fördjupad samverkan med skolhuvudmän kring VFU.

Behov av ytterligare utveckling och lärdomar

Generellt har försöksverksamhetens arbete med att utveckla samverkanskompetens varit lyckad. De gemensamma samtalen har fått ta en större plats än tidigare och lärare samt personer med flera olika funktioner i de samverkande organisationerna har deltagit i dem. Då fokus varit mycket på att utveckla det interna arbetet vid lärosätet avseende samverkan, forskning, praktikutveckling och lärarutbildning finns fortfarande utvecklingspotential avseende de externa parterna, det vill säga skolhuvudmännens röster.

När syftet är kompetensutveckling av lärare i syfte att kunna ta ett större strategiskt ansvar i frågor som rör praktikinära skolforskning i samverkan och skolutveckling på vetenskaplig grund är tidsfaktorn av vikt. Att gå in i ett nytt forskningsfält tar tid och är utmanande. Rekryteringsprocessen av de för arbetet centrala samverkanslektorerna medförde långa ställtider. Att som nya samverkanslektorer integrera på ett bra sätt i organisationens processer är en utmaning och i sig resurskrävande. Det tar tid att förstå. Just tidsaspekterna är inget nytt i sig, men de kräver tydlighet från arbetsgivaren, systematik från både lärosätet och samverkande part, en hållbar struktur förankrad i organisationen samt adekvata stödfunktioner.

Umeå universitet

Vid Umeå universitet sker övergripande samverkan via ett regionalt samverkansråd bestående av skolhuvudmän från regionen. Samverkansrådet bildades i inledningen av försöksverksamheten men bygger på en tidigare samverkansstruktur. Underställd det regionala samverkansrådet finns även en ULF operativ grupp bestående av skolhuvudmannarepresentanter och företrädare för ULF-arbetet vid lärosätet. Lärosätets företrädare verkar även i en intern ULF-planeringsgrupp. Försöksverksamheten behandlas därutöver också i Lärarhögskolans ordinarie forum, exempelvis i styrelsen och i forskningsutskottet, som del av en långsiktig och i verksamheten integrerad samverkansstruktur. Vidare har en ULF lärarutbildningsgrupp tillsatts för att särskilt hantera försöksverksamhetens frågor som anknyter till lärarutbildning och dess organisation. Ytterst är det Lärarhögskolans föreståndare, på delegation av universitetets rektor, som fattar beslut som rör försöksverksamheten.

Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Umeå universitet 2021

Samverkan med skolhuvudmän inom försöksverksamheten vid Umeå universitet har initierats och befästs på ledningsnivåer hos skolhuvudmän i regionen. Det betyder att de fem forsknings- och utvecklingsprojekt som pågår har förankrats högt i styrkedjan, vilket har varit viktigt för att legitimera ULF-arbetet och för att säkra långsiktigheten. Ytterligare behov av att stärka basen i strukturerna inom lärosätets och hos skolhuvudmän har konstaterats, för att på sikt stärka kontakten mellan lärare och forskare. Förutom fortsatt genomförande av de sedan tidigare pågående projekten har följande aktiviteter genomförts:

- Lärosätet har under året fokuserat arbete med den interna organisationen i syfte att stödja samverkan. Workshops med forskningsledare och prefekter om forskningsmiljöers olika möjliga roller för lärarutbildning och för forskningssamverkan med skolor och lärare har hållits för att utröna hur fler forskningsmiljöer inom utbildningsvetenskap i större utsträckning kan bli en tydligare del av en intern struktur för samverkan med skolor och lärarutbildning. Arbetet har även mynnat ut i en kartläggning av befintliga forskningsmiljöer vid lärosätet med intresse för praktisknära forskning i samverkan. Kontaktpersoner till ett 25-tal olika forskningsmiljöer har utsetts för att framgent underlätta kontakten mellan ULF-samordnare, forskare och lärare.
- Ett antal workshops på olika teman har hållits under året och en digital seminarieserie har inrättats. Evenemangen har riktats till verksamma hos såväl skolhuvudman som vid lärosäte och syftat till att göra försöksverksamheten mer känd, att skapa kontakter mellan intresserade från olika verksamheter och till att sprida viktiga erfarenheter och resultat. Exempelvis har teman som hur man kan inleda praktisknära forskningssamverkan eller hur forskningssamverkan kan stödjas genom internt strukturbygge behandlats. Några skolhuvudmän som ingår i försöksverksamheten har redan inrättat interna strukturer i form av samordningsledare eller vetenskapliga råd, medan andra står i färd med att påbörja arbetet. Workshops och seminarier har fungerat som mötesplatser för dialog, utbyte och inspiration, och nått representanter för skolhuvudmän som i nuläget inte ingår i ULF försöksverksamhet.
- Formulering av basavtal och utlysning av och så kallade samverkanscheckar. Ett nytt ULF basavtal för fortsatt samverkan under kommande övergångsperiod 2022–2024 har formulerats tillsammans med skolhuvudmän. En utgångspunkt har varit att utformningen ska underlätta för nya skolhuvudmän att kunna ansluta. Samverkanscheckarna är ett initieringsmedel som syftar till kontakt och utvidgad samverkan mellan forskare och skolhuvudmän till att omfatta fler skolor och lärare samt en större bredd av forskare. Aktiviteten syftar på så sätt till att ge stöd inför fortsättningen av regeringsuppdraget ULF

under övergångsperioden. I ett första steg har utlysning av samverkanscheck gått ut till forskare och skolhuvudmän i pågående ULF-projekt för att involvera fler lärare och skolor. I ett andra kommande steg, våren 2022, går en öppen utlysning ut till skolhuvudmän och forskare i syfte att stödja utveckling av ny samverkan mellan parter och att involvera fler.

Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021

Hur välfungerande/effektiva har strukturerna som prövats varit?

Arbetet i ULF operativa grupp där företrädare för skolhuvudmän ingår har under året intensifierats inför övergångsperioden 2022–2024. Framför allt har skolhuvudmannaföreträdarna kommit att bli alltmer drivande i arbetet. Arbetet har exempelvis rört framtagandet av ett kommande lokalt basavtal för ULF och riktlinjer för utlysningar. Den struktur som tidigare inrättats med ett regionalt samverkansråd och delegerat ansvar för försöksverksamheten till en operativ grupp med skolhuvudmannaföreträdare samt tillsatta företrädare för ULF vid lärosätet är nu väl etablerad. Möten hålls regelbundet.

Det faktum att skolhuvudmannaföreträdare i operativa gruppen tar ökade initiativ i arbetet och även ett ökat stöd i varandra talar för att strukturerna fungerar. Skolhuvudmannaföreträdare uttalar sig i slutet av försöksverksamheten med större säkerhet om interna strukturer för forsknings-samverkan, även om alla ingående skolhuvudmän än inte är klara över hur de vill forma den egna organisationen. Samordningsledare och vetenskapliga råd har ovan nämnts som exempel på strukturer. Exempel finns också på att skolhuvudmän inrättat stödjande strukturer i form av återkommande seminarier för spridning av erfarenheter och forskningsresultat samt egen rapportserie. Som ett resultat av den struktur för gemensamma forum för dialog som skapats har det regionala samverkansrådet under året utökats med en företrädare för fristående skolhuvudman, vilket tidigare saknats. De strukturer och arbetsformer som prövats har kontinuerligt övervägts och vidareutvecklats genom försöksverksamheten. En ULF referensgrupp med forskare vid lärosätet har exempelvis utvecklats för att kunna möta och involvera en större bredd av forskare vid Umeå universitet och tydligare adressera de olika befintliga forskningsmiljöerna.

Hur väl fungerande/effektiv har den forskning som genomförts varit?

De forsknings- och utvecklingsprojekt som planlagts inom försöksverksamheten har kunnat genomföras trots rådande pandemi. Löptiderna för de olika projekten varierar dock och några projekt löper vidare under 2022, med följd att forskningsresultat ännu dröjer. En rätt omfattande mängd publikationer och presentationer visar på produktivitet, och på att ny kunskap skapats i samverkan. Hos skolhuvudman där ULF-forskning exempelvis rört samverkan eller vetenskapliga instegsstrukturer för lärare och rektorer har forskningsresultat i dialog konkret använts för att utveckla

den interna organisationen på olika nivåer. Forskningen har också kunnat visa på nya behov. Detsamma gäller för den ULF-forskning som genomförts och som rört ämnesdidaktiska frågor eller andra delar av skolans uppdrag. En effekt som rektorer bland annan nämner är att lärare som ingått i forskningsprojekt inom försöksverksamheten har utvecklat ett fördjupat språk för olika aspekter av undervisning och ett ökat intresse för fortsatt utveckling och forskning. Forskning kan vara välfungerande och produktiv både som produkt och process. Kanske förbises oftare det sistnämnda, det vill säga betydelsen av, och det lärorika i, erfarenheten av att ha ingått i en samverkande forskningsprocess samt de nya förhållningssätt och möjligheter som kan följa därav.

Behov av ytterligare utveckling och lärdomar

En lärdom av försöksverksamheten är nödvändigheten av förankring och att ULF-verksamheten är integrerad på samtliga nivåer i de samverkande organisationerna. De deltagande och samverkande organisationerna måste också vara och en ansvar för och driva utvecklingen av den egna interna strukturen för samverkan. Brister något i ovanstående blir det svårare att säkra långsiktighet och att fungera effektivt i samverkan kring forskning och utveckling. En annan lärdom är att det tagit lång tid att utveckla ett gemensamt arbetsklimat som präglas av ett symmetriskt och komplementärt förhållningssätt liksom ett 'gemensamt språk' för de samverkande aktiviteterna. Därför är det extra viktigt att behålla 'flödet' i upparbetade gemensamma forum. Framgent finns därför planer på att vidga verksamheten i ULF operativa grupp och utöka den med representanter för skolhuvudmän som idag inte är involverade i ULF. Detta då en viktig lärdom är att skolhuvudmans deltagande i dialogen stärker initiativkraften och arbetet med den egna interna organisationen.

Örebro universitet

Vid Örebro universitet finns ett regionalt samverkansråd för lärarutbildningen, en intern ledningsgrupp och ett Regionalt utvecklingscentrum, RUC. Det finns även en intern referensgrupp. Samverkan bygger vidare på och utvecklar samverkansstrukturer som tidigare har etablerats, framförallt genom RUC. Tillsammans med skolhuvudmän i regionen har Örebro universitet prövat en modell för regional samverkan kring ULF. Modellen har omfattat fyra olika ingångar ledda av koordinatörer för att initiera projekt. RUC har haft en central funktion för att synliggöra behov av forskning och utveckling, initiera olika projekt och sprida resultat. Arbetet har inletts med att utveckla samverkansmodellen för att vara funktionell även efter försöksverksamhetens slut.

Aktiviteter inom försöksverksamheten vid Örebro universitet 2021

Under det år som gått har flertalet aktiviteter genomförts i Örebro universitets arbete med ULF försöksverksamhet. Följande aktiviteter har varit framträdande:

- Utveckling av en hållbar modell för samverkan. Uppbyggnaden av en gemensam FoU-plattform har påbörjats och en samverkanslektor med tidigare erfarenhet av hybridplattformar har anställts för att leda arbetet. RUC, regionens skolchefer och universitetets ULF-organisation har gemensamt diskuterat utformningen. FoU-plattformens bas kommer inledningsvis att utgöras av ett tiotal ramprojekt med start våren 2022. Ramprojekten bygger vidare på några av försöksverksamhetens ULF-projekt och leds av forskare. FoU-plattformen kommer att knytas till RUC:s sedan tidigare etablerade didaktiska nätverk.
- Parallellt med arbetet med utveckling av en FoU-plattform har arbete pågått med att organisera för samverkan på regional nivå bland annat genom inrättande av ett regionalt samverkansråd för lärarutbildning. Det regionala samverkansrådet hanterar frågor som rör samverkan mellan skolhuvudmän och lärosäte, det vill säga forskningssamverkan och samverkan kring lärarutbildning inom ULF.
- Under året har också ett ULF FoU-projekt i samverkan med Region Örebro och regionens skolhuvudmän kring forskningsbaserad samverkan genomförts. Projektets syfte har varit att undersöka hur samverkan mellan huvudmän och lärosäte kan organiseras för att leda till hållbar forskningsbaserad skolutveckling.

Huvudsakliga resultat av arbetet 2017–2021

Hur välfungerande har strukturerna som prövats varit?

En av flera utgångspunkter i den modell man arbetat efter har varit att möta initiativ till samverkansprojekt från flera olika parter och olika organisatoriska nivåer. Den gemensamma grunden för projekt har därmed utvecklats i dialog mellan forskare och exempelvis skolchefer, utvecklingsledare, rektorer, lärare eller förskollärare, vilket lett till en stor bredd och variation i både projektinnehåll och upplägg. I försöksverksamheten har det varit värdefullt att bygga vidare på tidigare etablerade strukturer. Exempelvis så har RUC:s upparbetade nätverkskontakter och didaktiska nätverk varit av stort värde. En rad kartläggningar exempelvis kring samverkande parter behov och förhållningssätt har också genomförts och utgjort stöd i utformandet av de strukturer som prövats i försöksverksamheten. En universitetskurs på 7,5 hp om kollegialt lärande har även utvecklats och genomförts. Kursen erbjöds som stöd till de lärare som i forskningsprojekten skulle leda sina kollegor i kollegiala lärprocesser.

Hur väl fungerande har den forskning som genomförts varit?

Försöksverksamheten vid Örebro universitet har resulterat i en avsevärd mängd forsknings- och utvecklingsprojekt (totalt 26 stycken). Projekten har både genererat teori, metoder och kunskapsbidrag som kan bidra till verksamhetsutveckling men också till nya forskningsfrågor. I de projekt och aktiviteter som genomförts har diskussioner också förts om hur verksamhetsutvecklingen kan fortskrida vilket har inneburit att den verksamhetsutvecklande delen av projekten har kommit att omstruktureras. ULF-projekten har på så sätt bidragit till verksamhetsutveckling på ett sätt som inte hade genererats genom traditionell forskning. Ett annat konkret resultat av försöksverksamheten är den antologi om praktikutvecklande forskning i samverkan som författats och kommer publiceras i februari 2022.

Inom Örebro universitets försöksverksamhet konstaterar man att ULF-projekten visar på andra resultat än resultat från traditionella forskningsprojekt och att ULF därmed gjort det möjligt att bedriva forskning som hade varit svår att finansiera på andra vägar. Med ULF-forskningen har forskare också fått en ökad förståelse för verksamheten ute på förskolorna/skolorna och vilka behov av utveckling som behövs och som också kan komma studenter till del. Forskningen har således bidragit med insikter av betydelse för kommande forskningsstudier och utveckling av den praktikutvecklande forskningen i samverkan.

Behov av ytterligare utveckling och lärdomar

En viktig lärdom av försöksverksamheten vid lärosätet är att strukturer som bygger på symmetriskt och komplementärt samarbete handlar om utmaningar, kreativitet och inte om linjära processer. Det har därför varit värdefullt för forskare som driver ULF-projekt att regelbundet träffas för att diskutera utmaningar och dilemman som uppstår i arbetet. På samma sätt har de gemensamma utgångspunkterna och regelbundna mötena för de lärosäten som har ingått i Umeå universitetsnoden varit värdefulla för genomförandet av Örebro universitets försöksverksamhet. Avtalsskrivandet har också varit centralt för att tydliggöra ansvar, roller och förväntningar. Vikten av att ULF-arbetet förankras på regional, kommunal, enhets och lokal nivå kan inte nog betonas. För detta behöver samtliga parter som är delaktiga och berörs i avtalen samlas för att förhindra att avtal inte ska "vandras runt". I och med att förskole- och skolverksamheter befinner sig i en kontinuerlig förändring har det även visat sig vara viktigt att de olika ULF-projekten är utsträckta över tid, gärna tre år, för att bli funktionella.

I det fortsatta ULF-arbetet framgent finns behov av ett utvecklat stöd och riktlinjer kring etiska aspekter i den praktikinära forskningen. Formerna för och samarbetet kring dokumenterandet av ny kunskap behöver också utvecklas för att stärka den praktikinära och verksamhetsutvecklande forskningen.

Publikationer

I enlighet med regeringsuppdraget ska resultatet av de samverkansmodeller som utvecklats och prövats dokumenteras i syfte att sprida resultat och gjorda erfarenheter till lärosäten och skolhuvudmän. Den forskning som bedrivs inom försöksverksamheten ska också dokumenteras genom publikationer av hög vetenskaplig kvalitet. Den modell och de aktiviteter och långsiktiga strukturer för möte och samverkan kring praktisk forskning och verksamhetsutveckling som prövas i Noden har mynnat ut i en ansenlig mängd publikationer (se Bilaga 2). Publikationerna behandlar en bredd av olika ämnen och ämnesområden som på olika sätt bidrar till ny kunskap och verksamhetsutveckling samt ytterst till att stärka undervisningens vetenskapliga grund vad gäller både dess innehåll och form.

Här bör förtydligas att försöksverksamheten ULF vid de i noden ingående lärosätena och hos skolhuvudmännen inte är en isolerad företeelse utan ingår i bredare samverkansstrategiskt arbete. En skarp gränsdragning mellan ULF försöksverksamhet och annan samverkan kring forskning och verksamhetsutveckling kan därför vara svår att göra. Det urval av publikationer som listas i Bilaga 2 utgörs av publikationer med en direkt ekonomisk eller innehållslig koppling till försöksverksamheten ULF. Det betyder att publikationer ingår som visar resultat av ULF försöksverksamhet men där finansiering kan ha skett på flera olika sätt.

Listan innehåller publikationer i vid bemärkelse och såväl artiklar, böcker och bokkapitel, rapporter som konferensbidrag ingår. I samtliga publikationsformer förekommer publikationer som samförfattats av forskare och lärare eller andra skolhuvudmannaföreträdare samt publikationer av enbart forskare. De flesta forskare kommer från lärosäten men publikationer av forskare hos skolhuvudman förekommer, liksom publikationer gjorda av lärare. Under rubrik *Övrigt* har ett axplock av olika typer av publikationer samlats för att exemplifiera hur spridning av resultat av ULF försöksverksamhet i Noden skett i en bredd av olika forum. Då föreliggande rapport utgör slutredovisning av försöksverksamheten listas även artiklar, böcker/bokkapitel och rapporter som är kända vid inlämnandet av rapporten men ännu inte publicerats. Dessa har i listan markerats som kommande.

Finansiering av försöksverksamheten i Noden

Av statsanslaget på totalt cirka 34 miljoner kronor till Umeå universitet har drygt 9 miljoner kronor avsatts till universitetets organisation av försöksverksamheten, inklusive nationell samordning och extern

utvärdering. Det är främst kommunikatörsresursen, samverkanslektorerna, den nationella utvärderingen och Umeå universitets-nodens utvärdering som finansieras från denna avsättning men även kostnader för resor och möten. Budget och utfall stämmer väl överens.

Grundprincipen för de återstående cirka 25 miljoner kr har varit att de skulle fördelats lika till samverkansaktiviteter vid Umeå universitet och de fem medverkande lärosätena, det vill säga cirka 4 miljoner kronor per lärosäte. På grund av olika förutsättningar vad gäller medfinansiering har dock ett av de medverkande lärosätena, Mittuniversitetet, inte kunnat ta emot hela beloppet utan drygt hälften, 2,5 miljoner kronor, vilket förstås påverkar omfattningen av lärosätets aktiviteter. Anslagsansökningen på 2,4 mkr för 2021 har fördelats jämnt mellan de medverkande lärosätena. Varje lärosäte har i avtal specificerat en försöksverksamhet i linje med den övergripande ULF-planen och själva medfinansierat med minst lika mycket som erhållits från statsanslaget. Exempelvis bidrar Umeå universitet med cirka 12 miljoner kronor ur egna medel till FoU-aktiviteter inom ULF. Vart och ett av lärosätena samverkar med flera skolhuvudmän vardera, som i sin tur bidrar med substantiell medfinansiering via både ekonomiska och/eller personella resurser. Totalt sett satsas alltså betydligt större resurser än det erhållna statsanslaget i ULF försöksverksamheten.

Efter att alla avtal blev klara under 2019 har medel fördelats ut enligt plan. En årlig uppföljning görs för att säkerställa att statsanslaget förbrukas och om så inte är fallet ska medel föras tillbaka till Umeå universitet för vidare omfördelning. Uppföljningen efter år 2021 visar att skillnad mellan budget och utfall främst är covid-relaterat och alla medverkande lärosäten har förbrukat hela anslaget inom försöksperioden.

Umeå universitets-nodens resultat av försöksverksamheten

Nedan följer en mer kondenserad beskrivning av Umeå universitets-nodens sammanlagda resultat av arbetet med försöksverksamheten ULF samt några av de mest centrala erfarenheterna och lärdomarna i sammanfattad form.

Övergripande samverkansmodell – reflektion över läget och slutsatser

Utifrån de fem olika faserna i Nodens övergripande samverkansmodell beskrivs och reflekteras över läget vid försöksverksamhetens slut 2021 enligt följande:

1 Inledande dialog och gemensam formulering av målsättningar och grundläggande principer för försöksverksamheten

Fasen är tidigare genomförd. Avsikten med den gemensamma ULF-planen var att den utgör ett levande arbetsdokument som revideras allt eftersom (ULF-plan rev. 2020-10-21). Ytterligare revideringsarbete har inletts. Efter besked om förlängning av försöksperioden med en övergångsperiod 2022–2024 togs i den rådgivande referensgruppen under det gångna året beslut om att avvakta ytterligare revidering och invänta större klarhet i förutsättningarna för ULF-arbetet under övergångsperioden och därefter utarbeta en ny plan. Samma princip för medelstilldelning kommer gälla under kommande övergångsperiod.

2 Dialog om lokala förutsättningar och prioriteringar inom den gemensamma ULF-planen samt utveckling av samverkansstrukturer

Denna fas är tidigare genomförd inom försöksverksamheten men under 2021 har förberedande dialoger på nytt inletts mellan lärosäten och skolhuvudmän kring utformning av avtal för perioden 2022–2024 och framåt. Vikten av att undvika tidsmässig glapp mellan utgående ULF-avtal och nya avtal har betonats, samtidigt som viss osäkerhet kring organisation och finansiering av ett permanent ULF gjort det svårare att veta vad parterna kan förbinda sig till i avtal och för hur länge. Som ett resultat av försöksverksamheten noterar lärosätena en större initiativkraft hos skolhuvudmän när det kommer till att stärka de egna samverkansstrukturerna och att söka samverkansmöjligheter utifrån verksamheternas behov. Även om delar återstår i strukturbygget så har medvetenhet ökat hos bägge parter. Skolhuvudmännen anser att samverkan i försöksverksamheten utvecklats från att lärosätena fungerat styrande till att parterna blivit mer jämbördiga men att de fortsatt behöver stärka sina interna samverkansorgan för att bli jämstarka (Ahlström m.fl., 2021).

3 Undertecknandet av lokala ULF-avtal och initiering av aktiviteter

Avtalen har varit centrala i försöksverksamheten även om det viktigaste förstås är den samverkan de lett till. Inga nya ULF-avtal har ännu tecknats inför övergångsperioden. Avtalsarbete har dock inletts och genomförande av påbörjade aktiviteter pågår. Parallellt sker initiering av nya kommande aktiviteter som sträcker sig in i övergångsperioden utformade utifrån tidigare lärdomar och erfarenheter. Konkret sker en så pass komplex verksamhet som ULF inte i ett linjärt flöde mellan faser utan arbete med aspekter av olika delar sker parallellt och även växelvis. Detta blir än mer

tydligt i slutet av försöksperioden då såväl komplexitet och samtidighet som erfarenhet ökar.

Som nämnts i tidigare delredovisningar finns en stor bredd i utformningen av avtalen inom Noden och även deras funktion, vilket möjliggjorts av utgångspunkten i den övergripande och dialogiska samverkansmodellen. Det bör poängteras att övergripande och befintliga samverkansplattformar som arbetet i försöksverksamheten byggt vidare på inte är detsamma som ULF-avtal, men att försöksverksamheten och ULF-avtal kommit att bli viktiga och livgivande delar. Några lärosäten utgår från breda samverkansavtal som inte enbart berör ULF. Samverkan i försöksverksamhetens olika fora innefattar därmed fler skolhuvudmän än de lärosätena konkret har slutit specifika ULF-avtal med. Att skolhuvudmän utan ULF-avtal deltagit i dialoger har i vissa fall bidragit till att intresse väckts för att efter hand kunna ta initiativ till tecknande av avtal och att ingå i ULF-projekt och aktiviteter. I andra fall har deltagande förankrat i övergripande samverkansavtal utgjort avtalsgrunden för medverkan genom försöksverksamheten. Den övergripande samverkansmodellen har tillåtit den flexibiliteten. Skolhuvudmännen i Noden pekar utifrån detta på att förutsättningarna för dem att delta i ULF varierar inom Noden; i vissa fall är det ett begränsat antal representanter som kan ingå och att dessa då kan få försprång och en snabbare utveckling jämfört med andra som saknar representation och avtal, medan i andra fall samtliga huvudmän i en region ingår i samverkan (Ahlström m.fl., 2021). Synpunkten aktualiserar frågor om avtalens roll och om likvärdighet, men också insikter om värdet och behovet av vad ULF försöksverksamhet kan generera.

Att skapa mötesplatser där lärosäten når fristående skolhuvudmän för att kunna teckna avtal och initiera aktiviteter är en utmaning. Ett sätt som prövas för att ytterligare involvera dem i försöksverksamheten är att inrätta representanter för fristående skolhuvudmän i regionala samverkansråd. Tecknandet av ULF-avtal har också skett vid olika tidpunkter; några lärosäten har tecknat ULF-avtal med skolhuvudmän i tidigt skede när dialog inletts, medan andra tecknat sina avtal när projekt är på gång. Att avtalsformer har fått variera har underlättat arbetet men samtidigt försvårat redogörelser, eftersom avtal definierats olika mellan lärosätena.

4 Fortsatt samverkan i genomförandet av ULF-avtalen

Nodens lärosäten bygger i olika grad arbetet i försöksverksamheten på tidigare etablerade samverkansstrukturer. Aktiviteterna för att stärka den praktikinräna och behovsdrivna forskningen med utgångspunkt i professionens frågor varierar utifrån olika förutsättningar och benämns olika. Lärosätenas arbete tillsammans med skolhuvudmännen i genomförandet av avtalen uppvisar också något olika tyngdpunkter i för försöksverksamheten huvudsakliga och relaterade områden. Att fördjupa arbetet kring någon aspekt i uppdraget kan förstås medföra att annat måste vänta.

Oavsett olika tyngdpunkter och trots olika arbetssätt, så har försöksverksamheten i Noden sammantaget resulterat i bred samverkan mellan lärosäte och ett stort antal skolhuvudmän kring praktiktäna forskning och utveckling på flera olika organisatoriska verksamhetsnivåer, samt till utveckling av såväl nya och som befintliga samverkansstrukturer. Generellt har samverkan enligt ingående skolhuvudmän och lärosäten fungerat bra och de gemensamma aktiviteterna varit betydelsefulla, haft effekt och bidragit till mervärde (jfr Ahlström m.fl., 2021). En fördel med att utifrån olika förutsättningar ha prioriterat och lagt tyngdpunkter olika är att det för funnits viktiga erfarenheter att ta del av inom Noden i utvecklingen av den egna ULF-verksamheten, både vad gäller lärosäten och skolhuvudmän.

Den symmetriska och komplementära ansatsen, central för Nodens samverkansmodell, och som likvärdigt bygger på de ingående parternas behov, kompetenser och engagemang är utmanande på många sätt. Att medelstildelning sker via lärosäten, att incitament för att satsa på strukturer för forskning/FoU skiljer sig åt mellan parterna och att de kommer ur organisationer med olikheter i styrkedjor, kultur och språk inbegriper aspekter av makt (jfr Ahlström m.fl., 2021) och hierarkier som kräver kontinuerliga överväganden och reflektion. Medan forskare är förhållandevis autonoma i sin organisation är lärare del av en styrkedja i flera led. Att i enlighet med regeringsuppdraget utgå från professionens frågor och behov aktualiserar direkta kontakter mellan forskare och lärare/rektorer som varit utmanande att uppnå. En orsak är att avtal tecknats på hög organisatorisk nivå och initialt inte nått alla involverade. Även om huvudmännens prioriteringar varit fokus för ULF-projektens innehåll och riktning är det i sig ingen garant för att innehåll utgått från lärares frågor eller utvecklats i dialog med lärare, då detta är starkt beroende av skolhuvudmännens interna strukturer och hur långt de kunnat utvecklas. Försöksverksamhetens bidrag till utveckling av gemensamma strukturer och mötesplatser/forum för forskare och lärare är ett sätt att säkra professionens frågor och att forskare och lärare når varandra för dialog. Viktiga steg har tagits men fortsatt arbete krävs hos både lärosäte och skolhuvudman för att ytterligare stärka organisationernas interna strukturer.

Samverkan som involverar lärarutbildning har i försöksverksamheten visat sig vara komplex och emellanåt svår att få till stånd (se tidigare delredovisningar för 2019 och 2020) och framstår också relativt osynlig ur skolhuvudmannaperspektiv (Ahlström m.fl., 2021). Redovisningen av årets aktiviteter visar dock hur flera lärosäten inlett samverkan kring nya aktiviteter för att ytterligare involvera lärarutbildningen genom studenters examensarbeten. Aktiviteterna har beforskats för att skapa ny och behövlig kunskap inom området. Gjorda erfarenheter är genomgående positiva men pekar samtidigt på behovet av samsyn, framförhållning och väl genomtänkta strategier för att få till en fungerande samverkan som utgår från samtliga ingående parter villkor och tillgodoser de skilda verksamheternas behov. Utvecklad vetenskaplig kompetens krävs också hos de lärare som går

in i funktionen som biträdande handledare till lärarstudenter. För att ytterligare kunna stärka yrkesverksamma lärares vetenskaplig kompetens behöver lärosäten, tillsammans med skolhuvudmän, arbeta vidare med strukturer för att kunna utveckla attraktiva kurser och, genom olika insatser, synliggöra befintliga kurser och säkra söktryck. Vad gäller detta kan insatser över lärosätessgränser underlätta.

5 Utvärdering och planering för fortsatt utveckling av samverkan efter försöksperioden

Utvärdering av Umeå universitets-nodens arbete med ULF försöksverksamhet redovisas i en rad parallella rapporter (se Bilaga 2). Planering för fortsatta samverkan efter försöksverksamheten pågår. En rapport har sina begränsningar i rimligt omfång. För att fånga essenser i resultatet av Nodens arbete med att pröva och utveckla långsiktiga strukturer för samverkan kring praktikinära forskning sammanfattas utvärderande synpunkter, med bäring för fortsatt ULF-verksamhet 2022–2024, i punktform nedan:

Avtalen har "burit" försöksverksamheten

Att avtalen är centrala för försöksverksamheten har betonats i tidigare delredovisningar bland annat för att de tydliggör parternas ansvar och roller (ULF delredovisning, 2020). Givet att avtalen i de i Noden ingående lärosätena har olika utformning och delvis olika funktion, så har avtalen generellt bidragit till att legitimera ULF-arbetet och till att entusiasmera berörda parter. Skolhuvudmän har särskilt betonat vikten av avtal för att internt kunna kommunicera och prioritera ULF i den egna organisationen (Ahlström m.fl., 2021). Erfarenheter av försöksverksamheten talar för att avtalen, tillsammans med den samverkan de genererat, har bidragit till stabilitet och "burit" försöksverksamheten vidare i för verksamheterna ansträngda situationer (pandemi, sammanbrott i samverkansplattformar, ekonomiska åtstramningar, byten av ledning med mera.)

Försöksverksamheten visar vikten av avtalens förankring

För att underlätta samverkan och genomförandet av ULF-projekt behöver avtalen tydligt förankras på flera organisatoriska nivåer hos skolhuvudman och vid lärosäte (regional, kommunal, enhets och lokal nivå). Samtliga som är delaktiga i avtalsskrivandet bör vara samlade för att säkra fokus och förståelse av innebörder. ULF-avtal behöver också problematiseras så att de inte ensamt blir avgörande för att kunna etablera samverkan. Skolsamverkan kring praktikinära forskning ingår även i andra parallella avtal. Då avtal tenderar att skrivas på olika organisatoriska nivåer, ibland utan vetskap om andra parallella avtal, behövs en bättre överblick framöver.

Försöksverksamheten har gett mötesplatser för dialog

Något av det allra viktigaste i försöksverksamheten har varit att hitta mötesplatser för att överhuvudtaget kunna inleda en dialog mellan lärosäte

och skolhuvudmän. Att därefter upprätthålla dialogen har krävt kontinuitet i mötesplatserna och parternas ömsesidiga prioritering över tid. Den dialogiska modell Noden utvecklat kräver både avsatt tid och resurser hos ingående parter men har också varit central för de resultat som följt. En förhoppning är att kunna dra nytta av den grund som lagts i fortsättningen av ULF.

Försöksverksamheten har bidragit till samordning och stärkt initiativkraft

Samverkande skolhuvudmän och lärosäten måste själva ansvara för att bygga upp och stärka de egna inre samverkansstrukturerna på ett sådant sätt att de dockar an till varandra. Detta är viktigt för att säkra långsiktighet men också för att möjliggöra att ULF ska kunna utökas och effektivt omfatta fler skolhuvudmän. Skolhuvudmän menar att de förutom att utveckla de egna strukturerna också behöver hitta och ta ett ökat stöd i varandra. Till detta har försöksverksamheten ULF bidragit med en stärkt initiativkraft. ULF har också fungerat som ett sammanlänkande initiativ vid lärosätena och drivit på verksamhetsutveckling inom olika områden som försöksverksamheten tangerar.

Försöksverksamheten har genererat samverkan med bredd och kontextuell hänsyn

Den dialogiska och övergripande samverkansmodell som Noden utvecklat har gett utrymme för kontextuell hänsyn till lärosäten och skolhuvudmäns olika förutsättningar. I enlighet med regeringsuppdraget har Noden involverat lärosäten med skilda erfarenheter av regional samverkan och även strävat efter att tillvarata och utveckla olika regionala strukturer. Detta har i arbetet uppfattats som värdefullt av ingående parter. Inom ramen för den övergripande samverkansmodellen har således en variation av regionala/lokala modeller prövats i enlighet med regeringsuppdraget. Som alla modeller har den valda modellen sina för- och nackdelar. En tydlig fördel är att Nodens modell genererat en bred samverkan med ett stort antal huvudmän kring forskning och verksamhetsutveckling och med positiva effekter som sträcker sig även utanför ULF-avtalen.

Försöksverksamheten har etablerat och utvecklat strukturer för samverkan

Försöksverksamheten har bidragit till att strukturer för samverkan kring praktikinära forskning utvecklats och blivit mer befästa. Att i skilda organisationer skapa varaktiga strukturer för symmetriskt och komplementärt samarbete och som dockar an i varandra för oundvikligen med sig utmaningar som kräver ömsesidig respekt och ett stort mått av kreativitet och lösningsfokus av ingående parter. Arbetet med att utveckla strukturer är dock inte på något sätt färdigställt utan behöver fortgå (jfr Ahlström m.fl., 2021), inte minst med tanke på att kapaciteten framgent behöver utökas för samverkan mellan fler och nya parter. Här gäller att tänka strategiskt och utveckla former där skolhuvudmän exempelvis kan gå ihop kring nya projekt eller ansluta till redan upparbetade projekt.

Tid är en viktig investering i försöksverksamheten

Att samverkan tar tid och därmed kräver resurser är något som de samverkande parterna ständigt återkommer till. Detta är förståeligt utifrån att utveckling och förändring av verksamheters kulturer tar tid (jfr Ahlström m.fl., 2021). Tiden blir i sig en investering då pågående och löpande samverkansaktiviteter borgar för att parterna inte börjar från noll, vilket ökar möjligheten att samverkan resulterar i värdefulla forsknings- och verksamhetsutvecklande resultat. Således kommer försöksverksamheten också över tid att kunna generera mer omfattande resultat.

Kombinerade tjänster har prövats inom försöksverksamheten

Olika typer av särskilda tjänster och uppdrag för att stärka samverkan har i enlighet med regeringsuppdraget prövats inom Noden. Detta har exempelvis skett i form av parlärarskap, samverkanslektorat, adjungerad lektor och uppdrag som projektassistent. Trots att särskilda tjänster och uppdrag som innefattar förenade anställningar är avtalsmässigt svårhanterade, så har kombinerade tjänster för forskningsmeriterade personer prövats med positivt resultat, vilket lett till ett ökande intresse hos skolhuvudmän för anställningsformen. Senast har också, som ett delresultat av ULF, en professor i funktionen vetenskaplig ledare anställts på kombinerad samverkanstjänst hos skolhuvudman och vid lärosäte. Viktigt framgent är att ytterligare utveckla strukturer som möjliggör kombinationsanställningar och att medvetet arbeta med förankring av tjänsterna och deras syfte/funktion i de samverkande organisationerna.

Försöksverksamhetens forskning har stöttat verksamhetsutveckling

Konkreta resultat av ULF-forskning inom skolämnen och områden som exempelvis samverkan och vetenskapliga instegsstrukturer har använts inom försöksverksamheten i Noden för att i dialog utveckla såväl undervisning som interna strukturer. Samverkan är ett relativt ungt forskningsfält och för forskare att närma sig nya forskningsfält tar tid och är utmanande. Forskning som genomförs i samverkan mellan parter, liksom eventuellt samskrivande mellan forskare och lärare, är långsamma om än kvalitativa arbetsformer. Detta behöver tas i beaktande vid planläggningen av finansiering av ULF. Det är viktigt att lärare och forskares tid säkras för att delaktighet och forskningens koppling till reell utveckling av verksamheternas praktik ska fungera på lång sikt.

Försöksverksamheten har gett forskning av hög kvalitet

Försöksverksamhet har gett Nodens lärare en bredd av olika möjligheter att i samverkan med forskare arbeta med forskning som bidrar till verksamhetsutveckling inom sin anställning. Forskningen har resulterat i publicerade vetenskapliga artiklar och som publikationslistan indikerar är fler att vänta. Forskningsprojektens olika starttider, löptider och att de i olika grad bygger på tidigare befäst eller helt ny samverkan är faktorer som inverkar på publikationstakten. Framgent väntas ytterligare publikationer från försöksverksamheten i Noden.

Försöksverksamheten har gett skolhuvudman ”röst” i publikationer

Försöksverksamheten har bidragit till en ökad vilja hos forskare och lärare att samförfatta med följd att det också blir mer symmetriskt och komplementärt i de röster som förmedlar resultat men också i vart och hur resultat presenteras. Det är vanligt att de professionellas röster är begränsade i forskning men inom försöksverksamheten har de kunnat ta plats. Samförfattande är också innovativt och bidrar med nya dimensioner. Publiceringsmöjligheterna och kanaler att nå spridning har också blivit bredare under försöksverksamheten. Skolhuvudmännen pekar på att den symmetriska och komplementära ansatsen kan utvecklas och efterlyser fler forskares röster i olika forum som lärare använder (Ahlström m.fl., 2021). Fortsatt finns en utvecklingspotential i formerna för och samarbetet kring dokumentation och spridning av ny kunskap.

Avslutande reflektioner

Försöksverksamheten inom Umeå-universitetsnoden har kännetecknats av ett stort engagemang bland de människor som varit inblandade och en vilja att utifrån de möjligheter försöksverksamheten ULF har gett, nyfiket pröva och i kreativ dialog tänka tillsammans kring olika möjligheter att utveckla långsiktiga strukturer för samverkan kring praktikhärla forskning. Det har funnits en påtaglig glädje i att i en försöksverksamhet ha fått förtroendet att, utifrån en övergripande samverkansmodell, kunna testa idéers bärkraft och att lära tillsammans. De sammantagna erfarenheterna är övervägande positiva. En återkommande metafor för arbetet i försöksverksamheten i Noden har varit att det är som att ”lägga rälsen medan tåget går”, i betydelsen att det är i praktisk samhandling mellan skolhuvudman och lärosäte som det blir synligt vad som krävs för att utveckla strukturer till stöd för forskningssamverkan kring praktikhärla forskning med relevans för verksamhetsutveckling i skola och i förskollärlar- och lärlarutbildning. Försöksverksamheten ULF har i några fall där det redan fanns samverkansstrukturer bidragit till att förstärka, utveckla och fördjupa strukturerna och i de fall där samverkansstrukturer saknades bidragit till utveckling av helt nya strukturer. Framgent väntar arbete med att utifrån vad som prövats och lärts gå vidare i samverkan kring ULF-forskning och att använda och ytterligare stärka de samverkansstrukturer för praktikhärla forskning som skapats. En utmaning väntar i att kunna bygga kapacitet att långvarigt tillvarata de resultat som faller ut av försöksverksamheten, i form av konkreta forskningsresultat och strukturer men också i form av personlig utveckling, ömsesidigt förtroende och engagemang.

Punkterna ovan ger korta sammanfattningar av viktiga lärdomar ur försöksverksamheten under perioden 2017–2021. Om något ska lyftas utöver vad som redan sagts, så är det betydelsen av att fungerande samverkan kring praktikhärla forskning och verksamhetsutveckling tar tid

och måste så få göra, men att investerad tid i förlängningen ger effektivitet. Kännetecknande för Nodens arbete och den övergripande modell som prövats är också att man aktivt eftersträvat samordning genom integrering av försöksverksamheten ULF med annan pågående och ordinarie verksamhet, vilket gett synergieffekter för långsiktighet och viktiga mervärden. Med de orden ser Umeå universitets-noden med tillförsikt fram mot kommande övergångsperiod 2022–2024 och det fortsatta ULF-arbete som väntar.

Bilaga 1. I ULF försöksverksamheten 2017–2021 ingående skolhuvudmän med ULF-avtal/övergripande samverkansavtal där ULF ingår inom Umeå universitets-noden

Listan nedan omfattar skolhuvudmän som under ULF försöksverksamheten 2017–2021 ingått ULF-avtal med ett lärosäte eller innefattats av ett övergripande samverkansavtal där ULF ingått. Det senare innebär att skolhuvudmannen haft möjlighet att delta i ULF-aktiviteter utan ett eget enskilt ULF-avtal med lärosätet.

Arjeplogs kommun, UMU
Arvidsjaur kommun, UMU
Askersunds kommun, ORU
Avesta kommun, HDA
Bergs kommun, MIU
Bodens kommun, LTU
Borlänge kommun, HDA
Brickebergskyrkans skolstiftelse, ORU
Bräcke Kommun, MIU
Dorotea kommun, UMU
Engelska skolan, Sundsvall, MIU
Eskilstuna kommun, MDU
Fagersta kommun, MDU
Falun kommun, HDA
Falun Fri, Falun, HDA
Flens kommun, MDU
Gnesta kommun, MDU
Gällivare kommun, LTU
Haparanda kommun, LTU
Hedemora kommun, HDA
Hällefors kommun, ORU
Härnösands kommun, MIU
Jämtlands gymnasieförbund, MIU
Kalix kommun, LTU
Katrineholm kommun, MDU
Kramfors Kommun, MIU
Krokom Kommun, MIU
Kumla Kommun, ORU
Köpings kommun, ORU
Lapplands kommunalförbund, ORU
Laxå kommun, ORU
Leksand kommun, HDA
Lindesberg kommun, ORU
Ljusdals kommun, MIU
Luleå kommun, LTU
Lycksele kommun, UMU
Malå kommun, UMU
Mora gymnasium, HDA
Mora kommun, HDA

Nordanstigs kommun, MIU
Norsjö kommun, UMU
Nya läroverket, Luleå, LTU
Orsa kommun, HDA
Piteå kommun, LTU, UMU
Ragunda Kommun, MIU
Region Örebro län, ORU
Söderhamns kommun, MIU
Hudiksvalls kommun, HDA
Härjedalens kommun, MIU
Rättviks kommun, HDA
Skellefteå kommun, LTU
Skvadern gymnasium, Sundsvall, MIU
Sollefteå kommun, MIU
Sorsele kommun, UMU
Storuman kommun, UMU
Strömsunds kommun, MIU
Sundsvall kommun, MIU
Sydnärkes utbildningsförbund, ORU
Säter kommun, HDA
Timrå kommun, MIU
Umeå kommun, UMU
Vilhelmina kommun, UMU
Vännäs kommun, UMU
Västerås kommun, MDU
Ånge kommun, MIU
Åre Kommun, MIU
Åsele kommun, UMU
Älvdalen kommun, HDA
Örebro kommun, ORU
Örnsköldsvik kommun, UMU, MIU
Östersunds kommun, MIU
Överkalix kommun, LTU

HDA – Högskolan dalarna
LTU – Luleå tekniska universitet
MDU – Mälardalens universitet
MIU – Mittuniversitetet
ORU – Örebro universitet
UMU – Umeå universitet

Bilaga 2. Publikationer Umeå universitets-noden

Referegranskade publicerade artiklar

- Bergmark, U. (2019). Rethinking Researcher-teacher Roles and Relationships in Educational Action Research through the Use of Nel Noddings' Ethics of Care. *Educational Action Research*. Doi:10.1080/09650792.2019.1567367
- Bergmark, U. (2020). Teachers' professional learning when building a research-based education: Context-specific, collaborative and teacher-driven professional development. *Professional Development in Education*. Doi: 10.1080/19415257.2020.1827011
- Bergmark, U. (2020). The role of action research in teachers' efforts to develop research-based education in Sweden: Intentions, outcomes, and prerequisite conditions. *Educational Action Research*. Doi: 10.1080/09650792.2020.1847155.
- Bergmark, U., Dahlbäck, A-C., Hagström, A-K., & Viklund, S. (2021, ahead of print) Att leda med omsorg: fyra handledningsmetaforer i aktionsforskning. *Pedagogisk forskning i Sverige*.
- Bergmark, U., & Erixon, P-O. (2019). Professional and academic knowledge in teachers' research: an empowering oscillation. *European Educational Research Journal*. Doi:10.1177/1474904119890158
- Bergmark, U., & Hansson, K. (2020). How teachers and principals enact the policy of building education in Sweden on a scientific foundation and proven experience: challenges and opportunities. *Scandinavian Journal of Educational Research*. Doi:10.1080/00313831.2020.1713883.
- Bergmo Prvulovic, I., & Hansson, K. (2019). Governance of teachers' professional development and learning within a new career position. *Adult Education Discourses*. <https://doi.org/10.34768/dma.vi20.17>
- Billmeyer, J., From, J., Lindberg, J. O., & Pettersson, F. (2020). Editorial: Remote teaching to ensure equal access to education in rural schools, *Education in the North*, 27(2), 1–6.
- From, J., Pettersson, F., & Pettersson, G. (2020). Fjärrundervisning - en central del i skolans digitalisering. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 25(2–3), 69–91.
- Hansson, K., & Erixon, P-O. (2020). Academisation and teacher's dilemma. *European Educational Research Journal EERJ*, 19(4), 289–309.
- Jederud, S. (2021) Learning as Peers in Practice – an Obstacle or Support for Student Teachers' Vocational Learning? *Educational Practice and Theory*, 43(1), 77–97.

Jederud, S., Rytzler, J., & Lindqvist P. (2021, ahead of print). Learning to teach as a two-sided endeavor – Mentor's perceptions of paired practicum in initial teacher education. *Teaching Education*. <https://doi.org/10.1080/10476210.2021.1978967>

Lindberg, O. J., From, J., Holmgren, T., Lundberg, P., Pettersson, G., Pettersson, F., Rudolfsson, L. & Thomson, T. (2020). Feature: Researching school practices with a complementary and symmetrical approach: the case of remote teaching in the rural north of Sweden. *Education in the North*, 27(2), 235–241.

Pettersson, F. (2020). Understanding digitalization and educational change in school by means of activity theory and the levels of learning concept. *Education and Information Technologies*, 6, 187–204.

Pettersson, F & Hjelm, P. (2020). Researching and developing remote teaching in mother tongue tuition. *Education in the North*, 27(2), 242–247.

Pettersson, G & Näsström, G. (2020). Educators' Digital Competence in Swedish Rural Schools. *European Journal of Open and Distance Learning, Sciendo*, 23(2), 65–82.

Pettersson, G & Ström, K. (2020). Remote consultation between special educators and teachers in rural schools in Sweden. *Education in the North*, 27(2), 56–72.

St John, O. & Liubinienė, V. (2021). "This is not my world". Essential support strategies for newly arrived adult immigrants. Sustainable Multilingualism, May issue, 85–110. <http://uki.vdu.lt/sm/index.php/sm/index>

Stenman, S., & Pettersson, F. (2020). Remote Teaching for Equal and Inclusive Education in Rural Areas? An Analysis of Teachers' Perspectives on Remote Teaching. *International Journal of Information and Learning Technology*, 37(3), 87–98.

Öjefors Stark, A-K., & From, J. (2020). Regional perspectives on remote teaching in Sweden. *Education in the North*, 27(2), 7–23.

Referegranskade artiklar – kommande publikationer

Allard, K. & Pettersson, C. (accepted). Inkluderande samverkan: mening och motstånd. *Utbildning & Demokrati*.

Bergmark, U., & Westman, S. (accepted). Att utveckla undervisning i förskola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet: förskollärares professionella lärande i ett aktionsforskningsprojekt. *Utbildning & Lärande*.

Cox Eriksson, C., & Edquist, G. (to be submitted). *Ordförråd hos elever på en flerspråkig skola*. Planeras ingå i konferensvolym: Språklig mångfald. Rapport från ASLA-symposiet, Göteborg 2020.

Erixon, P-O., & Hansson, K. (accepted). *Recapturing and expanding teachers' personal epistemologies.*

Hansson, K., & Danell, M. (to be submitted). *Principals' leading action research and teachers' academisation in practice.*

Irisdotter Aldenmyr, S., & Gradén, M. (to be submitted). *Praktikutvecklande samtal på vetenskaplig grund.*

Lundqvist, C., & Westerlund, S. (submitted). *Principals' enactment of policy on research-based education; dilemmas in negotiating and facilitating policy in practice.*

Pettersson, F., & Lindfors, M. (resubmitted). *K-12 students' experiences/perceptions of synchronous remote teaching and learning environments.*

Pettersson, G., & Näsström, G. (submitted). *Rektors dröm - praktiktära forskning.*

Pettersson, G., Ström, K., & Wickman, K. (submitted). *Special educators' and class teachers' experiences of remote special educational consultation in rural schools in Sweden.*

Säfström, A. I., Palmberg, B., Granberg, C., Sidenvall, J., & Lithner, J. (accepted). *Initiating Teacher-Researcher Collaboration to Support Students' Mathematical Problem-solving.*

Publicerade böcker och bokkapitel

Bergmark, U. (2021). Lärares professionella lärande i aktionsforskning. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete.* (s. 151–166). Studentlitteratur.

Bergmark, U., & Erixon, P-O. (2021). Relationen mellan vetenskaplig kunskap och praktisk lärarkunskap. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete.* (s. 109–127). Studentlitteratur.

Bergmark, U., & Hansson, K. (2021). *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete.* Studentlitteratur.

Bergmark, U., & Viklund, S. (2020). Litteratursamtalets pedagogik: lärande, utveckling och relationer. Malmö: Gleerups.

Bergmark, U., & Viklund, S. (2021). *Aktionsforskning i undervisningen: från idé till handling.* Lund: Studentlitteratur.

Bergmo Prvulovic, I., & Hansson, K. (2021). Försteläraren och skolans akademisering. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete*. (s. 191–209). Studentlitteratur.

Erixon Arreman, I. (2021). Akademisering som policyfråga nationellt och internationellt. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete*. (s. 55–86). Studentlitteratur.

From, J. (2019). *Ett läsår med fjärrundervisning – erfarenheter från ett projekt*. Stockholm: Skolverket.

Hagström, A-K. (2020). Kulturskolelärares professionella lärande – Möjligheter och hinder för lärande. *Tilde* (Rapport nr.18 Kulturskoleklivet: ett kliv för lärarkåren). Umeå universitet).
https://www.umu.se/contentassets/c87eeac40fcb43069f07c3fb5b980664/tilde_rapport_nr_18.pdf

Hansson, K. (2021). Akademisering – styrning av lärares arbete och skolans utveckling. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete*. (s. 41–54). Studentlitteratur.

Hansson, K. (2021). Teori och metod för samverkande praktknära forskning i skolan. *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete*. (s. 235–247). Studentlitteratur.

Hansson, K., & Bergmark, U. (2021). *Utbildningsförvaltningens arbete med forskning och utveckling*. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete*. (s. 211–234). Studentlitteratur.

Hansson, K., & Erixon, P-O. (2021). Akademisering: lärares dilemman och strategier. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete*. (s. 87–108). Studentlitteratur.

Hansson, K., Pettersson, E., Rosengren Larsson, I., Westerlund, S., & Wiklund, C. (2021). Akademisering av professionen – att röra sig mellan fält. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete*. (s. 129–150). Studentlitteratur.

Lundqvist, C., & Westerlund, S. Rektorers ledarskap i skolans vetenskapliga arbete. I: U. Bergmark & K. Hansson (red.), *Skola på vetenskaplig grund i praktiken. Akademisering av lärares arbete* (s. 167–189). Studentlitteratur.

Pettersson, F. (2019). *Fjärrundervisningens organisatoriska förutsättningar*. Skolverket: Stockholm.

Pettersson, F., & Hjelm, P. (2021). *Med rätt till modersmålsundervisning – Fjärrundervisning som alternativ för ett ökat språkande mellan elever och lärare*. I: G. Pettersson, O. Knutsen, E. Silfver & K. Ström (red.), *Praktknära pedagogisk*

forskning i det lärande nordiska nätverket Gemensamma Vägar: en antologi. (s. 175–188). Umeå: Pedagogiska Institutionen, Umeå universitet.

Pettersson, F., & Olofsson, A. D. (2019). Learning to teach in a remote educational context – exploring the organization of teachers' professional development of digital competence. In: A. Littlejohn, J. Jaldemark, E. Vrieling-Teunter, F. Nijland (Eds.) *Networked Professional Learning: Emerging and equitable discourses for professional development*. New York: Springer.

Pettersson, G. (2019). *Fjärrhandledaren som pedagogisk resurs*. Skolverket: Stockholm.

Rytzler, J. & Magnusson, G. (2020). Didaktik som lärarutbildningens innehåll och form: Motstånd, utmaningar och möjligheter. *Utbildning & Demokrati*, 29(1), 49–64.

Rytzler, J. & Namdar, K. (2020). Skolan som väntrum eller som rum för väntan? Hållbar utveckling som en fråga för pedagogik, utbildning och samhälle. I: A. Ehrlin & U. Jepson Wigg (red.). *Social hållbarhet i utbildning – ett begrepp under formation*, (s. 17–30). Eskilstuna: Mälardalens högskola.

St John, O. (2021). Doing Multilingual Language Assistance in Swedish for Immigrants Classrooms. In P. Juvonen & M. Källkvist (Eds.), *Pedagogical Translanguaging. Theoretical and Empirical Perspectives* (p. 203–225). Bristol: Multilingual Matters. <https://www.multilingual-matters.com/page/detail/?K=9781788927369>.

Böcker och bokkapitel – kommande publikationer

Alnervik, K., & Alm, P. (2022). En symmetrisk och komplementär process. Tankefigurer kring ledarskap och förändringsarbete. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.

Benerdahl, M. (2022). Vad vill staten med praktiktäna forskning? I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.

Bergmark, U., & Graeske, C. (red.) (2022). *Praktiktäna forskning i förskola och skola: en metodbok*.

Eriksson, I. (2022). Utvecklingsarbete som motor i utbildningsutvecklande forskning. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.

- Eriksson, I. & Öhman Sandberg, A. (2022). Praktikutvecklande forskning i samverkan – en inramning. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.
- Frödén, S. & Isenström, L. (2022). Forskarens olika roller i praktknära forskningsprojekt. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.
- Granbom, I. (2022). Praktknära forskning – en utmaning. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.
- Gynne, A., Jakobsson, Max., & Rytzler, Johannes. (red.). (2022, i tryck). *Utbildningsvetenskapliga perspektiv på samverkan*. Liber.
- Haikola, L. (2022). Lärarutbildningens teori, praktik och forskningsanknytning. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.
- Lillqvist, A. (2022). Från forskningsetiska principer i praktknära forskning till en praktknära etik. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.
- Jakobsson, M. (2022, i tryck). Samverkan i gränzonen mellan skola och akademi. I: A. Gynne, M. Jakobsson & J. Rytzler (red.). *Utbildningsvetenskapliga perspektiv på samverkan*. Liber.
- Pettersson, G. (2021 i tryck). *Utvecklingsprocessen i ett praktknära forsknings- och utvecklingssamarbete – exemplet Specialpedagogisk fjärrhandledning*.
- Rytzler, J. (2022, i tryck). En Pedagogisk läsning av samverkan, för, om och i utbildning. I: A. Gynne, M. Jakobsson & J. Rytzler (red.). *Utbildningsvetenskapliga perspektiv på samverkan*. Liber.
- St John, O. (2022). Flerspråkigt stöd i svenska för invandrare. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan*. Nordic Academic Press.
- St John, O. (2022). Modersmålsstöd som lyfter Sfi-elever att lära sig svenska. I: K. Aldén & M. Olofsson (red.), *Möjligheter till lärande – andraspråksdidaktik i ett kritiskt perspektiv. Symposium 2022*. Stockholm: Liber.
- Teledahl, A. (2022). Lärares och forskares ambition att hitta ett gemensamt forskningsfokus. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande*

forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan. Nordic Academic Press.

Walderlo, M., & Jakobsson, M. (2022, i tryck). Samverkansprocessens olika steg i projektet Samproducerad lärarutbildning. I: A. Gynne, M. Jacobsson & J. Rytzler (red.). *Utbildningsvetenskapliga perspektiv på samverkan.* Liber.

Öhman Sandberg, A. (2022). Förutsättningar för hållbara samverkansmodeller. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan.* Nordic Academic Press.

Öhman, M. & Heljeberg, I. (2022). Samverkan – en forskares och en lärarstudents erfarenheter. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan.* Nordic Academic Press.

Öjjen, L., Arkegag, K., Morfeldt, P. & Strid, J. (2022). Skolans behov av och i praktikinära forskning. I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan.* Nordic Academic Press.

Öjjen, L. och Bergh, A. (2022). Praktikinära forskning – ett rättviseprojekt? I: I. Eriksson & A. Öhman Sandberg (red.), *Praktikutvecklande forskning mellan skola och akademi: Utmaningar och möjligheter vid samverkan.* Nordic Academic Press.

Konferensbidrag – referegranskade och accepterade abstract

Bergmark, U., & Hansson, K. (2018). *Teachers' and school leaders' understandings of their mission to integrate practice-based research in school: challenges and opportunities.* Abstract for paper presentation. Network 24. School development. The 46th congress Educational Research: Boundaries, Breaches and Bridges, Nordic Education Research Association, NERA, University of Oslo, Norway.

Bergmark, U., & Hansson, K. (2018). *Teachers' Understanding and Experiences of Integrating Practice-based Research in Schools: Challenges and Opportunities.* Abstract for paper presentation. ECER 2018, Continuing Professional Development: Learning for Individuals, Leaders and Organisations. University of Bolzano: Bolzano, Italy.

Erixon Arreman, I., Hansson, K., & Bergmark, U. (2018). *Reforms for Scientific-based Education and Proven Experience in Sweden – academisation of teachers or teachers as transmitters of market-oriented policies?* European Conference on Educational Research, ECER 2018, Network 23 Policy Studies and Politics of Education, Bolzano, Italy.

Hansson, K. & Bergmo Prvulovic, I. (2019). *Governance of teachers' Professional Development and Learning within a new Career Position*. Paper presented at the European Conference on Educational Research, ECER 2019. Network 23. Continuing Professional Development. University of Hamburg: Hamburg, Germany.

Hansson, K., & Erixon, Per-Olof. (2018). *The Struggle for Teachers' Knowledge*. Paper presented at the European Conference on Educational ECER. Network Continuing Professional Development: Learning for Individuals, Leaders, and Organisations. University of Bolzano: Bolzano, Italy.

Hansson, K. & Westerlund, S. (2019). *Berättelser av lärare som blev forskare: Hur erfarenheter och identitet formas i samtal mellan lärare och forskare inom ramen för utbildningsaktiviteter som syftar till att skapa förutsättningar för lärares professionalisering och akademisering i praktiken*. Berättelseforskning, Konferens vid Uppsala universitet, 21–22 november 2019. Uppsala.

Knekta E., Kärnebro K., Ledman K., Lindmark T., & Ottander C. (2021). Perceived Civic identity among students at vocational programmes. New Landscape in Identity. Theological, Ethical, and Other Perspectives. Digital conference. (2021, January).

Kärnebro, K., Ledman, K., Lindmark, T., Ottander, C., & Knekta, E. (2021). *Rektorers syn på yrkeselevers medborgarbildning: förutsättningar för gymnasieskolans demokratiska uppdrag*. NORDYRK Conference, Linköpings universitet, 7–9 juni, 2021

Ledman, K., Ottander, C., Knekta, E., Lindmark, T., Kärnebro, K., Ottander, K., & Persson, E. L. (2019). *Medborgarbildning inom yrkesprogrammen – ett FoU-projekt*. NOFA7, Nordic Conference on Teaching and Learning in Curriculum Subjects. Tema: Global and local tensions. Challenges for Teaching and Learning in Curriculum Subject Studies. Stockholms universitet, 13–15 maj, 2019.

Lundqvist, C., & Westerlund, S. (2019). *School leaders' enactment of policy on research-based education – dilemmas in negotiating and facilitating policy in practice*. Paper presented at the European Conference on Educational Research, ECER 2019. Network 01. Continuing Professional Development. University of Hamburg: Hamburg, Germany.

St John, O. (2019). 'Multilingual support and translanguaging for students learning Swedish as an additional language (SAL)', *Translanguaging in the Individual, at School and in Society*. Linnéuniversitetet, Växjö, Sweden, 11–12, April, 2019.

St John, O. (2019). 'Multilingual and existential sustainers for newly arrived adult migrants learning Swedish as an additional language'. Sustainable Multilingualism 2019 Kaunas, Lithuania, 24–25, May 2019.

St John, O. (2019). 'Developing language learning environments for newly arrived students through practice-based research', ECER 2019, Education in an

Era of Risk – the Role of Educational Research for the Future, Hamburg, 3–6 September, 2019.

St John, O. (2019). *'Multilingual support for newly arrived adult migrants in 'Swedish for immigrants' learning environments'*, 1st International Conference on Research of Integration, Migration and Digitalization in Europe, Örebro University, 3–4 October, 2019.

St John, O. (2021). *Multilingual language assistance in Swedish for immigrants*. ECER 2021, Education and Society: expectations, prescriptions, reconciliations, Network on Language and Education (31). Online conference 6–10 september, 2021.

Konferenspresentationer övriga

Broadley, L., Wahlström, M., Heljeberg, I-L. & Öhman, M. (2021). *“Motorik och hälsa” – en praktisk stödsga för nyanlända flickor*. Skolportens konferens Idrott och hälsa, Stockholm, 14–15 oktober 2021.

Erixon Arreman, I., Bergmark, U., Danell, M., Erixon, P-O., Hansson, K., Lundqvist, C., & Westerlund, S. (2020). *Skola på vetenskaplig grund – utmaningar och dilemman för lärare, pedagoger och skolledare*. Presentation vid konferens Kunskapsveckan, Umeå universitet, november 2020.

Frödén, S. & Hatic', J. (2020). *Dans för, av och med yngre barn. Utvecklandet av en modell för jämställd dansundervisning för 1–3-åring i förskolan som innefattar användandet av digitala verktyg*. Regional skolkonferens, Örebro universitet, 28 oktober, 2020.

Frödén, S., Roberthsson E, & Löfving, M. (2020). *Förskola i kontinuerlig utveckling – Fokus på dokumentation och systematiskt kvalitetsarbete*. Regional skolkonferens, Örebro universitet, 28 oktober, 2020.

Graeske, C. (2021). *Digitala läromedel. Möjligheter och utmaningar*. Nationell konferens arrangerad av DiU, stiftelsen Datorn i utbildningen och Luleå kommun, 23 mars 2021.

Graeske, C. & Selander S. (2021). *Från lärobok till digitala läromedel*. Nationell konferens arrangerad av DiU, stiftelsen Datorn i utbildningen och Luleå kommun, 23 mars 2021.

Kassfeldt, A., Hansson, K., & Westerlund, S. (2020). *Forskning och utveckling i långsiktig samverkan; lärdomar och utmaningar för kommun och universitet*. Presentation vid konferens Kunskapsveckan, Umeå universitet, november 2020.

Lithner, J., Säfström, A. I., Sjöström, E. & Tängdén, V. (2020). *Undervisning som stödjer elevers problemlösning i matematik*. Presentation vid konferens Kunskapsveckan, Umeå universitet, november 2020.

Myllylä, J., Rannamaa, E. & St John, O. (2020). 'Flerspråkigt stöd för vuxna nyanlända inom Sfi' [Multilingual support for adult newcomers studying Swedish for immigrants], Regional skolkonferens, Örebro universitet, 28 oktober, 2020.

St John, O. (2021). "Att lyfta dom att lära sig svenska också". *Flerspråkigt stöd för vuxna nyanlända inom Sfi*. Skolportens konferens 'Sfi i fokus'. Skolporten, Stockholm, 6 oktober, 2021.

Wickman, K., Nyroos, M., Strandgren, F., & Andersson, S. (2020). *Vad är en stark praktknära forskningsmiljö och hur skapar man en sådan?* Presentation vid konferens Kunskapsveckan, Umeå universitet, november 2020.

Rapporter – publicerade och kommande

Samtliga rapporter markerade med * utgör rapporter från genomlysningen av ULF försöksverksamhet i Noden.

*Ahlström, B., Benerdal, M., Cervantes, S. & Westman, A. (2021). Huvudmännen i fokus – Delrapportering från genomlysningen av Umeå-nodens ULF försöksverksamhet. <https://www.ulfavtal.se/aktiviteter-/publikationer/rapporter/>

*Ahlström, B., Benerdal, M., Cervantes, S. & Westman, A (2022). Mälardalens högskola. Lärosätetsrapport från genomlysningen av ULF-försöksverksamhet inom Umeå-noden.

*Ahlström, B., Benerdal, M., Westman, A. & Cervantes, S. (2022). Luleå Tekniska Universitet. Lärosätetsrapport från genomlysningen av ULF-försöksverksamhet inom Umeå-noden.

Benerdal, M. (2021). *Praktknära och didaktisk forskning: var står vi och var ska vi? En kartläggning av synpunkter, erfarenheter och upplevda behov utifrån forskarutbildad personal knutna till lärarutbildningen*. (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2021:3.) Örebro universitet. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/rapportsamling/2021-3---didaktisk-och-praktknara-forskning.pdf>

*Benerdal, M, Ahlström, B. Cervantes, S. & Westman, A. (2022). Mittuniversitetet. Lärosätetsrapport från genomlysningen av ULF-försöksverksamhet inom Umeå-noden.

*Benerdal, M., Ahlström, B., Cervantes, S. & Westman, A (2022). Utveckling, Lärande, Forskning? Slutrapport från genomlysningen av försöksverksamheten med ULF-avtal i Umeå-noden.

*Cervantes, S., Westman, A., Benerdal, M. & Ahlström, B. (2022). Umeå Universitet. Lärosättesrapport från genomlysningen av ULF-försöksverksamhet inom Umeå-noden.

*Cervantes, S., Westman, A., Ahlström, B. & Benerdal, M. (2022). Örebro Universitet. Lärosättesrapport från genomlysningen av ULF-försöksverksamhet inom Umeå-noden.

Frödén, S., Kurtti, C., Löfving, M., Puls, E. & Sundh E. (2021). *Grön Flagg-certifiering, systematiskt kvalitetsarbete och pedagogisk kontinuitet i förskolorna i Laxå. Slutrapport för det praktiktäna forskningsprojektet Hållbar och likvärdig förskola*. Laxå kommun.

Göthberg, M., & Malmsten, S. (2022, in progress). *SSOE Svensklärares samtal om elevtext. Rapport från ett forsknings- och utvecklingsprojekt kring en samedömningspraktik inom svenskämnet vid en gymnasieskola*. Mora Gymnasium och Högskolan Dalarna.

Halvarsson Lundqvist, A., Hällqvist, G., Öhman Sandberg, A. & Öjjen, L. (2022, in progress). *Nulägesanalys och vägen framåt för projektet "Skolresultaten i regionen har förbättrats – at leda och styra en komplex organisation"*. En sammanfattande rapport med resultat från FoU-projektet Forskningsbaserad samverkan i Region Örebro län (Frö). (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2022: x.) Örebro universitet.

Hansson, K. (red.) (2019). *Praktiktäna skolforskning i samverkan. Piteå kommuns arbete med forskning och utveckling inom förskola och skola i samverkan med universitet*. Medverkande forskare: Bergmark, U., Erixon Arreman, I., Erixon, P-O., Lundqvist, C., & Westerlund, S. Piteå kommun.

Hansson, K. (red.) (2021). *Examensarbete i samverkan mellan skola och lärarutbildning. Erfarenheter, lärdomar och framtidsspaning; Luleå tekniska universitet, Umeå universitet och Piteå kommun*. (Delrapport ULF-avtal). Forskning och utveckling, 1/2001. Utbildningsförvaltningen, Piteå kommun.

Hällqvist, G. & Rex, M. (2021). *Studenters uppfattningar om adjungerade adjunkter i lärarutbildningen. Utvärdering 3 av delprojektet adjungerade adjunkter*. (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2021:5.) Örebro universitet. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/rapportsamling/2021.5---studenters-uppfattningar-om-adjungerade-adjunkter-i-lararutbildningen.pdf>

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD). (2019). *Att samverka kring en regional forskarutbildning*. Högskolan Dalarna.

Rex, M. (2020). *Adjungerade adjunkters uppfattningar om att arbeta på lärarutbildningen Utvärdering av delprojektet Adjungerade adjunkter*. (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2020:1.) Örebro universitet. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens->

lararutbildning/rapportsamling/2020.-1-----adjungerade-adjunkters-uppfattningar-om-att-arbeta-pa-lararutbildningen.pdf

Rex, M. (2020). *Enhetschefers uppfattningar om adjungerade adjunkter i lärarutbildningen Utvärdering 2 av delprojektet Adjungerade adjunkter*. (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2020: 2.) Örebro universitet. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/rapportsamling/2020.-2-----enhetschefers-uppfattningar-om-adjungerade-i-adjunkter-i-lararutbildningen.pdf>

Rosell, A-L., Dahlin F., Hällqvist G. & Johansson, E. (2021). *VFU på övningsförskola och skola En intervjustudie av lärarstudenters upplevelser av verksamhetsförlagd utbildning inom övningsförskola och övningsskola*. (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2021:2.) Örebro universitet. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/rapportsamling/2021-2---vfu-pa-ovningsforskola-och-skola.pdf>

*Westman, A., Cervantes, S., Benerdal, M. & Ahlström, B. (2022). Högskolans Dalarna. Lärosätetsrapport från genomlysningen av ULF-försöksverksamhet inom Umeå-noden.

Öijen, L., Haglind, U. & Öhman Sandberg, A. (2020). *Kommunala skolhuvudmäns syn på samverkan med universitet kring praktknära forskning En kartläggning genomförd med skolföreträdare i kommuner i Örebro län och Region Örebro län (RÖL)*. (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2020:4.) Örebro universitet. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/rapportsamling/2020.-4---kommunala-skolhuvudmans-syn-pa-samverkan-med-universitetet-kring-praktknara-forskning.pdf>

Öijen, L. & Öhman Sandberg, A. (2019). *Professorernas syn på ULF-avtal och praktknära forskning*. (Framtidens lärarutbildnings rapportserie, 2019:6.) Örebro universitet. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/strategiska-satsningar/framtidens-lararutbildning/rapportsamling/2019.-6---professorernas-syn-pa-ulf-avtal-och-praktknara-forskning.pdf>

Presentationer vid seminarier och nätverk

Allard, K. & Pettersson, C. (2021). *"Samverkan för inkluderande elevhälsa"*. Specialpedagogiskt nätverk, RUC. Örebro universitet, 24 november 2021.

Alm, P. & Alnervik, K. (2022). *"Att samverka i en symmetrisk och komplementär process som rektor i förskola och forskare i ett praktknära forskningsprojekt"*. Skolledarnätverket, RUC. Örebro universitet, 20 januari 2022.

Alnervik, K. (2021). *Positiva berättelser, (beprövad) erfarenhet och det kollegiala lärandets komplexitet*. Föreläsning för rektorer, 25 november 2021, Västervik.

Alnervik, K. (2021). *Positiva berättelser, (beprövad) erfarenhet och det kollegiala lärandets komplexitet*. Föreläsning för Nätverk förskollärare, 26 november 2021, Västervik.

Alnervik, K. (2021). *Positiva berättelser, (beprövad) erfarenhet och det kollegiala lärandets komplexitet*. Föreläsning om Ulf-samarbete och resultat från projekten för Lärarförbundet i Malmö, 29 november 2021.

Alnervik, K. & Bierkemark, A. (2022). *Designad undervisning med digitala och kreativa verktyg kopplat till lärmiljön*. Förskoledidaktiskt nätverk, RUC. Örebro universitet, 19 januari 2022.

Bergmark, U., Dahlbäck, A-C., Hagström, A-K., & Viklund, S. (2021). *Aktionsforskning i förskola och skola*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 1 januari 2021.

Bergmark, U. (2021). *Lärares professionella utveckling och lärande i aktionsforskning*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 21 september 2021.

Björkqvall, A., Borgström E. & Yassin Falk, D. (2021). *"Språkideologier i text och rum på högstadiet: Om att underlätta för svensklärare att systematiskt reflektera kring språk."* Språkdidaktiskt nätverk, RUC. Örebro universitet, 15 december 2021.

Bergmark, U., Dahlbäck, A-C., Hagström, A-K., & Viklund, S. *Nära lärande: Aktionsforskning i praktiken*. Presentation vid UDiN (Utvecklingsdialog i Norr) vid Luleå tekniska universitet, 14 april 2021.

Bränström, M. (2021). *ULF-samarbete i Vännäs kommun – hur gör vi för att lyckas?* Presentation vid ULF seminarier, Umeå universitet, 16 april 2021.

Danell, M., Hansson, K., Lundqvist, C., & Westerlund, S. (2021). *Rektors arbete i en skola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun.

Eriksson, I. (2021). *"Att leda utvecklingen av verksamheten i förskola och skola på vetenskaplig grund - med exempel på praktikutvecklande/undervisningsutvecklande forskning"*. Skolledarnätverket, RUC. Örebro universitet, 14 oktober 2021.

Erixon, Arreman, I. (2021). *Varför en skola på vetenskaplig grund? Kritisk policyanalys av skolans och läraryrkets akademisering*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 19 oktober 2021.

Fird, M., Löf, K., & Westman, S. med förskollärare fr. Luleå kommun och Bodens Kommun. (2021). *Systematiskt kvalitetsarbete för utveckling i förskolan: Att*

bygga beprövad erfarenhet. Presentation vid UDiN (Utvecklingsdialog i Norr) vid Luleå tekniska universitet, 24 maj 2021.

Franzén, G., & Gustavsson, A-S. (2020). *En aktionsforskningsstudie kring rektors pedagogiska ledarskap och stödjande insatser*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun.

Hansson, K., & Erixon, P-O. (2021). *Academisation and Teachers' dilemmas*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun.

Hagström, A-K., Rosengren Larsson, I., Norén, M., & Wallsten, J. (2020). *Fyra praktiktäna magisterstudier – från estetiska utgångspunkter och med sikte på lärarens lärande*. Presentation vid högre institutionsseminarium. Institutionen för Estetiska ämnen, Umeå universitet.

Häggbom Tuveborg, B., Jansson, L., Johansson, B., Johansson, S., & Lundqvist, H. (2020). *Undervisning och systematiskt kvalitetsarbete i förskolan. Kunskapssyn, kunskapsutveckling och lärande. Aktionsforskning i förskolan – med fokus på vetenskapligt förhållningssätt*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun.

Erixon, P-O., Hansson, K., Lundqvist, C., Löfgren, M., Pettersson, E., Rosengren Larsson, I., Westerlund, S., & Viklund, S. (2021). *Skola på vetenskaplig grund i praktiken*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 2 november 2021.

Hagström, A-K., & Rosengren Larsson, I. (2021). *Lärares professionella utveckling och lärande*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 24 februari 2021.

Hjelte, D., Lind Löfgren, M., Harju, K., Christiansen, T., Sundström, A., Sundberg Thurfjell, C., Alerby, E., Wiklund, C., & Östlund, L. (2021). *Motivation och lärande*. Presentation vid UDiN (Utvecklingsdialog i Norr) vid Luleå tekniska universitet, 3 januari 2021.

Johansson, B. (2021). *Hur ett arbetslag tolkar, översätter och genomför systematiskt kvalitetsarbetet i praktiken*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 26 januari 2021.

Holm, H., Karlsson, M., Viklund, S., & Wikström, L. (2021). *Språk och kommunikation i undervisningen*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 28 april 2021.

Lindgren, E. & Bränström, M. (2021). *Praktiktäna forskning i förskola och skola – en introduktion till ULF*. Presentation vid ULF seminarieserie, Umeå universitet, 8 oktober 2021.

Norén, M. (2021). *Mål- och resultatstyrning och ett lärande förhållningssätt – Elevers erfarenheter av en målstyrd skola*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 26 januari 2021

Norling, M (2021). *Praktiknära forskningspresentation. Presentation av projektets upplägg för inspiration till fortsatt arbete*. Föreläsning för Brickebackens förskolor, 29 januari, 2021, Örebro.

Norling, M. (2021). *"Att möta barns sociala språkmiljö i förskolan."* Förskoledidaktiskt nätverk, RUC. Örebro universitet, 26 maj 2021.

St John, O. (2020). *Flerspråkigt stöd för vuxna nyanlända inom Sfi*. Presentation och dialog vid Nationellt samordnarnätverk för nyanländas lärande, Skolverket, Örebro, 16 september 2020.

St John, O. (2020). *Bruk av flerspråkighet i klassrummet*. Digital forskningspresentation och workshop vid Alfarådets nordiska (digital) nätverksträff, 18 november, 2020.

St. John, O. (2021). *"Flerspråkigt stöd för vuxna nyanlända inom Sfi"*. Språkdidaktiskt nätverk, RUC. Örebro universitet, 18 maj 2021.

Sörensson, E. & Sehlin-Macneil, K. (2021). *God forskningsed och etik i praktiknära forskning*. Presentation vid ULF seminarier, Umeå universitet, 21 maj 2021.

Wallsten, J., & Wiklund, C. (2021). *Elevers lärande/relationer elev-lärare*. Presentation vid MULF-talk (seminarieserie, Mötesplats, utveckling, lärande och forskning) i Piteå kommun, 25 mars 2021.

Westerlund, S. (2019). *Förstelärares uppdrag i en kommun – möjligheter, dilemman och professionella identiteter*. Presentation vid Workshop: Lärande och forskning i samverkan, Luleå tekniska universitet, 25 april 2019.

Wickman, K., & Nyroos, M., & Pettersson, G. (2021). *Kunskapande och verksamhetsutveckling i samverkan – tillgänglig lärmiljö för elever med funktionsvariationer*. Presentation vid Rektorskonferens, Umeå kommun.

Öhman, M., Heljeberg I-L., Wahlström, M. & Broadley, L. (2020). *"Från fötter till betyg"*. Idrottsdidaktiskt nätverk, RUC. Örebro universitet, 8 december 2020.

Övrigt, idétexter för konceptutveckling, övriga publiceringar/reportage i ytterligare forum för spridning av ULF-arbetet

Alnervik, K. (2019). *Vad kommer att utvecklas ur den praktiknära forskningen i förskolan?* Publicerad 9 september 2019.

<https://www.skolaochsamhalle.se/flode/skolforskning/karin-alnervik-vad-kommer-att-utvecklas-ur-den-praktiknara-forskningen-i-forskolan/>

Förskoleforum. (2021). *Pedagogisk dokumentation: rektorernas perspektiv*. Publicerad den 23 september, 2021. <https://forskoleforum.se/artiklar/pedagogisk-dokumentation-rektorernas-perspektiv>

Luleå tekniska universitet & Norrbottens Kommuner. (2021). *Verksamhetsplan för Norrbottens regionala samverkansråd för skola och lärarutbildning*.

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD). (2018). *Konceptutveckling; Kombinerat uppdrag*. Högskolan Dalarna.

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD). (2019). *Konceptutveckling; Professionsnära magisterutbildning. Idétext och framtagande av kursplaner magisterutbildning i pedagogiskt arbete*. Högskolan Dalarna. <https://www.du.se/sv/Utbildning/Program/magisterprogram-i-pedagogiskt-arbete-6ohp/>

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD). (2020). *Konceptutveckling; Lokal praktikutveckling*. Högskolan Dalarna. <https://www.du.se/sv/Samverkan/pud/forskning-och-utveckling/samskapande-forskning/skolforskningsfonden---lokal-praktikutveckling/>

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD). (2020). *Konceptutveckling; Nätverk*. Högskolan Dalarna.

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) & Lärarutbildningen Högskolan Dalarna. (2020). *Konceptutveckling: Parlärarskap*. Högskolan Dalarna.

Pedagog Örebro. (2020). *Forskningsprojekt om barn- och elevhälsa*. Publicerad 30 november 2020. <https://extra.orebro.se/pedagogorebro/grundskolagrundsarskola/forskningsprojektktombarnochelevhalsa.5.4cada2be175926f99d8306c.html>

Pedagog Örebro. (2020). *Fokus på barnens dans i nytt forskningsprojekt*. Publicerad 26 mars 2020. <https://extra.orebro.se/pedagogorebro/forskola/fokuspabarnensdansinyttforskningsprojekt.5.251304b1706bdd948de656.html>

Pedagog Örebro. (2021). *Månadens forskare: Karin Alnervik*. Publicerad 19 september, 2021. <https://extra.orebro.se/pedagogorebro/forskning/forskning/manadensforskarekarinalnervik.5.3c68571b17c0c1d586315b8c.html>

Pedagog Örebro (2021). *ULF-projekt: Kollegialt lärande för att utveckla pedagogiskt ledarskap på Viktoriaskolan*. Publicerad 15 juni 2021. <https://extra.orebro.se/pedagogorebro/forskning/forskning/ulfprojektkollegialtlar>

andeforattutvecklapedagogisktleaderskappaviktoriaaskolan.5.42bbf7a3179a2f1bf740d9e.html

Pedagog Örebro. (2021). *Vill skapa språklig medvetenhet och reflektion.*

Publicerad 18 maj, 2021.

<https://extra.orebro.se/pedagogorebro/forskning/forskning/villskapasprakligmedvetenhetochreflektion.5.553d35bb179od89f7f5188fb.html>

Pedagog Örebro. (2021). *Skapar en modell för läsning både på förskolan och i hem.* Publicerad 28 maj, 2021.

<https://extra.orebro.se/pedagogorebro/forskning/forskning/skaparenmodellforlasningbadepaforskolanochihemmet.5.3e8c42c9179361445a07322e.html>

Pedagog Örebro. (2021). *En helhetssyn kring meningsbyggnad i engelska.*

Publicerad 3 juni 2021.

<https://extra.orebro.se/pedagogorebro/forskning/forskning/enhelhetssynkringmeningsbyggnadiengelska.5.3e8c42c9179361445a09523.html>

Pedagog Örebro. (2021). *ULF-projekt vill tillgängliggöra lärmiljön i gymnasiesärskolan.* Publicerad 10 juni, 2021.

<https://extra.orebro.se/pedagogorebro/forskning/forskning/ulfprojektvilltillgangliggoralarmiljonigymnasiesarskolan.5.3e8c42c9179361445a081a1a.html>

Sydnärkenytt. (2020). *Forskning på Askersunds förskolor.* Publicerad 11 mars, 2020. <https://www.sydnarkenytt.se/askersund/artikel/forskning-pa-askersundsfoerskolor>

Sydnärkenytt. (2020). *Undervisningen som fick tjejerna att ta plats.* Publicerad 8 maj, 2020. <https://www.sydnarkenytt.se/sydnarke/artikel/deras-undervisningstaerkte-flickornas-sjaelvkaensla>

Öhman, M., & Heljeberg, I-L. (2020). "Praktisk stödstuga – förbättrar nyanlända elevers rörelseförståelse". *Svenska idrottslärares förenings medlemstidning*, nr 2/2020.

Örebro universitet. (2018–2021). *Blogg Framtidens lärarutbildning.* [Karin Alnervik, ULF-koordinator för förskola har kontinuerligt reflekterat om pågående ULF-projekt i förskolan respektive om praktisknära forskning i stort]. <https://framtidenslararutbildning.wordpress.com/>

Örebro universitet. (2020). *"Jag blev eld och lågor": professorn omvandlade lärarnas stöd till nyanlända till praktisknära forskning.* Publicerad den 4 maj, 2020. <https://www.oru.se/nyheter/nyhetsarkiv/nyhetsarkiv-2020/jag-blev-eld-och-lagor--professorn-omvandlade-lararnas-stod-till-nyanlanda-till-praktisknara-forskning/>

Örebro universitet. (2021). *Intervju med Marie Öhman. Forskningsprojektet om "rörelse i skolan för nyanlända flickor".*

https://dchsou11xk84p.cloudfront.net/index.php/extwidget/preview/partner_id/315/uiconf_id/23450068/entry_id/o_hytis116/embed/dynamic

Örebro universitet. (2021). "*Obetalbart att få se deras reaktioner*". Intervju med Lisa Broadley, Maria Wahlström och Marie Öhman. ORU Talks. Publicerad 12 november 2021. <https://www.oru.se/nyheter/oru-talks-obetalbart-att-fa-se-deras-reaktioner/>